

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

IV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 10 НОВЕМБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

ПОТПРЕТСЕДНИК

Д-р АВДО ХАСАНБЕГОВИЋ

СЕКРЕТАР

АНТЕ КОВАЧ

Присутни су Г. Г. Министри: Председник Министарског савета Др. Милан Сричкић, Министар без портфеља Др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, Министар без портфеља Др. Хамдија Карамехмедовић, Министар без портфеља Др. Драгутин Којић, Министар трговине и индустрије Др. Илија Шуменовић, Министар саобраћаја Лазар Радивојевић, Министар пољопривреде Јурај Деметровић, Министар војске и мориарице, армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар шума и рудника Павло Матица, Министар финансија Др. Милорад Ђорђевић, Министар грађевина Др. Стјепан Сркул, Министар иностраних послова Богољуб Јевтић, Министар унутрашњих послова Живојин Лазић, Министар просвете Др. Раденко Станковић и Министар за физичко васпитање народа Др. Лавослав Ханжек.

Почетак у 10-55 часова пре подне.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника II и III редовног састанка;

Говорици: Милутин Станојевић, секретар Анте Ковач (три пута), др. Милослав Стојадиновић, др. Никола Кењељевић, др. Иван Јончаревић;

2 — Саопштење Указа Њ. В. Краља о оставци Владе и образовању нове Владе;

3 — Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима подноси свој извештај и Одбор за проучавање законског предлога о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске подноси извештај;

4 — Министар Унутрашњих послова подноси предлог Закона о општинама;

5 — Милош Драговић и другови народни посланици, објављују предлог закона о изменама и допунама закона о апотекама и надзору над прометом лекова;

6 — Саопштења интерпелација: Др. Стевана Крафта, народног посланика, на Председника Министарског савета; Мите Димитријевића и другова народних посланика на Министра трговине и индустрије; Ристе Ђокића, народног посланика, на Министра правде и Јована Мисирлића, народног посланика, на Министра унутрашњих послова;

7 — Саопштења о конституисању Одбора: Верификационог, Административног, Имунитетног, Одбора за молбе и жалбе, Финансиског и Одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи;

8 — Отсуства народних посланика;

9 — Молбе и жалбе;

10 — Разна акта;

11 — Саопштење предлога резолуције др. Ивана Лончаревића и другова, народних посланика.

Дневни ред: Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима.

Говорници: Известилац др. Живан Лукић (два пута), Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, др. Иво Елеговић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Отварам IV редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записнике претходних састанака.

Секретар Анте Ковач прочита записник II и III редовног састанка.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има ли каква приметба на записник? — Има реч народни посланик г. Милутин Станојевић ради приметбе на записник.

Милутин Станојевић: Из записника друге редовне седнице скупштинске не види се, да сам ја изабран у Одбор за заштиту земљорадника. На конференцији ја сам био кандидован и кандидатска је листа била прочитана. Према тој кандидационој листи ја сам био предложен. Кад је после прочитан резултат гласања, у тој кандидатској листи ја нисам био, ја сам изостао. У вече је Агенција Авала донела да ја нисам изабран у тај Одбор. Када сам ја упитао зашто, казали су, да они о томе не знају ко је ту вест дао. Кад сам ја даље питао код стенографа како та ствар стоји, казали су, да су стенографске белешке са именом Милутина Станојевића отишле у штампарiju и, изузетно сада има 10 дана те стенографске белешке још нису штампане. Овај пример ја не износим себе ради, ја га износим као једно крупно принципно питање и право народних посланика, остављајући вама, да ви просудите и да о томе поведете истрагу, да ли је ово случај, да ли је ово грешка или намера. Ако је намера то била, то је једна врло тешка констатација и они који су то припремили, они би требали да буду кажњени. (Др. Лукић: А који су то припремили?) Ја износим ову ствар пред вас, јер ја сам био двадесет и више година посланик на и у најтежим приликама, кад су се и могле дешавати понеке ствари, а желео бих, да се то сада у овом младом парламенту не дешава. Радовао би се, ако је то случај или грешка, болело би ме, ако би то била намера. Толико сам сматрао да учиним као напомену. Ако ви сматрате, да записник није у реду, онда би требало да се поново гласа за тај Одбор.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч секретар г. Анте Ковач.

Анте Ковач: Господо народни посланици, на приметбу г. Милутина Станојевића могу да изјавим то: да сам ја сва имена изабраних чланова читао онако како су нам поднесена и састављена од бановинских одбора. Како сам добио, тако сам и прочитао.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч Др. Милослав Стојадиновић.

Др. Милослав Стојадиновић: Господо народни посланици, и ја бих, у вези са записником, имао у истој правци да упутим идентичну жалбу, коју је упутио колега Милутин Станојевић.

Ви сте чули овога момента, да је наш секретар изјавио, да се код кандидације избора народних по-

сланика за одборе руководио оним листама, које су предложиле бановине. И ми смо, господо, из разлога, може бити, донекле у отсуству идејне хомогености, у отсуству дугог искуства и многих других разлога пропустили, да листе постављамо, остављајући Претседништву, да оно уради што би требало да буде и што би, по мом мишљењу, било много боље. И кад смо одустали од тога, усвајајући као критеријум да бановине, према броју посланика, делегирају у поједине одборе чланове, онда се, господо народни посланици, о том критеријуму морало да води рачуна. И кад секретар каже, да је читао ону листу, коју је поставио бановински одбор, т. тј. бановине и да је она меродавна, ја наводим лично свој случај, који свечано демантује да тако није урађено. Мени је жао и ја сам лично од оних, који се никад не отимају ни у један одбор да уђу, и волео бих да се води о томе рачуна. Ако сам потребан нека ме бирају, али лично нисам од оних, који се отимају да у одбор улазе. Мене је Вардарска бановина бирала на трећем месту, а имала је право на четири посланика, јер Вардарска бановина има 37 посланика. Интересантно је да код листе, која је сервирана први пут, а ја сам их све читао, не улажући ни код једне листе протест него посматрајући само шта се овде ради, резервишући право да бих овде јавно уложио протест, — ја сам намерно био одвојен од других посланика Вардарске бановине и бачен на 4 место, иако је бановина ставила да будем на трећем месту, а на целој листи на 12 месту. Затим је отпао од Вардарске бановине 4 члан и остало је свега 3 члана на које несумњиво Вардарска бановина има право.

Онда смо ми ту и такву листу примили. Бановина наша примила је ту листу и та листа овде је прочитана. Ја сам био, дакле, на дванаестом месту. Када је требало, с обзиром на групу Др. Николе Њикића, њему уступити три члана одбора, које је он добио мислим са 20 гласова, када је он добио три члана, Вардарска бановина на 37 посланика добила је свега 2 члана, а да Вардарска бановина добије 2 посланика, то претпоставља конститусање Финансиског одбора на бази броја 16, али Финансијски одбор има 31 члан. А када смо већ усвојили као базу однос снага према бановинама, онда Вардарска бановина мора имати 4 члана, и тако је било утврђено листом која је прочитана с тим што је она пристала да отпадне један никако два члана.

Интересантно је и мистериозно брисање и трећег члана код Вардарске бановине, тако да је ова бановина мимо своје воље и противно свима парламентарним обичајима добила 2 члана у овај Одбор. Међутим, господо, ја констатујем да Претседништво није то урадило. (Гласови: Ко је то урадио?...) То је урађено, биће речи о томе; ја сам дао комплимент Претседништву да оно то није урадило... Онда је моје име, име Др. Милосава Стојадиновића шест пута иштало од 12 до 31, од 31 на 12 место све дотле, док није на крају претегло нерасположење неког господина према мени и тако сам ја дошао на 31 место. Наравно, ја сам на тај мистериозан начин, а не вољом Скупштине, испао из чланства Финансијског одбора, што мене лично не љути, али је тиме један принцип повређен. Повређено је суверено право Народне скупштине и она не сме од тога права да одустане.

Не може се оставити да појединци спроводе своју вољу и да тиме руше права Народне скупштине

и народних посланика, и ако у почетку нашег рада почнемо тако, наопако да радимо, према нечијем личном расположењу и његовима, онда ми нећемо далеко дотерати. Ја не протестујем, ако би ме Народна скупштина запоставила, ја протестујем што ме неко по своме њефу запоставља и да он успева у томе, чиме је право народних посланика, право клуба и право Народне скупштине окривљено на најсвечанији начин; ја протестујем нарочито због тога, што је Вардарска бановина запостављена.

Видите, господо, када се оваквим тајним каналима ништа права народних посланика, када утицајем појединаца могу бити запостављени народни посланици и Народна скупштина, онда мора бити овај резултат да Вардарска бановина на 37 посланика има свега 2 посланика у Финансијском одбору, и тако ће увек ићи све дотле, док се овако буде радило. Како записник треба да претставља вољу Народне скупштине, а не њену фалсификовану вољу, то овај записник није веран и против тога улажем протест.

Претседник Др. Коста Кумануди: Реч има секретар г. Ковач.

Секретар Анте Ковач: Приметбе г. Др. Милослава Стојадиновића не примам. Он је говорио о интерним клубским стварима, које се не тичу мене као секретара, нити записника. Према листама које су поднесене Народној скупштини, на листи Вардарске бановине г. Милослав Стојадиновић је на 31 месту.

Било је две листе, које су поднесене Народној скупштини, од којих је једна листа г. Др. Нишка Перића и на тој листи ви сте, г. Стојадиновићу, били 31 (*Др. М. Стојадиновић: Покажите листу, Ја сам видео да сам 12).*

Ја сам листу прочитао, како је била подиета, а шта сте ви радили у бановинама, то ја не знам. (*Милош Драговић: Покажите листу?*) Понављам да се ово не тиче записника Народне скупштине. Ову приметбу не примам, а ствар је ваша да у бановинама и клубским седницама то расправите.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч народни посланик г. Кешељевић ради приметбе на записник.

Др. Никола Кешељевић: Господо, протести ништа не помажу као и увек.

Овде је прочитана једна листа, на којој је био 31 Хусеин Кадић из Дринске бановине. То смо сви чули. Мени је врло мило, јер је Хусо мој пријатељ

и кад је његово име прочитано, ја сам викнуо: „Погибе Хусо, јер сам знао да је др. Нишки поднео листу и да ће имати једнога члана Одбора са своје листе. Међутим тамо је неко променио карте и са се не зна нити може утврдити ко је крив за „слип“. (Жагор и граја).

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч народни посланик г. Др. Лончаревић ради приметбе на записник.

Др. Иван Лончаревић: Господо народни посланици, појавио се овде спор о томе да ли је овај записник исправан или није. Како су господа утврдила била је предата листа, на којој је г. Др. Стојадиновић био на другом месту, а не на ономе за које сад тврди г. секретар.

Господо, осим тога народни посланик г. Кешељевић тврди то исто, а, господо, и ја сам чуо, да г. Милослав Стојадиновић није био на 31 месту него г. Кадић. Зато мислим да пре него што се пресуди овај спор, да ли је овај записник исправан, или не, ја молим г. секретара, или г. Претседника Народне скупштине, да нам покажу ту листу, те да можемо пресудити, да ли је та листа она, која је прочитана, или је она ушла неком забуном, или је то намерно тако урађено.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч г. секретар.

Секретар Анте Ковач: Господо, листа чланова Финансијског одбора гласи овако, као што сам је ја прочитао, и њу су потписали десет посланика предлагача. Тако је она ушла и у записник. Предлагачи су били г.г. Илија Михајловић, Милоје Сокић, (*Милић Димитријевић* прилази секретарском столу и гледајући у листу, коју је читао г. секретар, казао је: У овој је листи крижано, и она је поправљана). То не стоји. Ово је оригинална листа, која је преда мном, и у њој није ништа крижано, него стоји исто онако, као што сам је прочитао и како је ушло у записник.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина прочитани записник? (Прима! — Гласови: Не прима!). Објављујем да је Народна скупштина примила записник.

Прелазимо на саопштења.

Изволите чути један Указ Његовог Величанства Краља.

Секретар Анте Ковач прочита Указ Његовог Величанства Краља који гласи:

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА ПРЕТСЕДНИШТВО МИНИСТАРСКОГ САВЕТА

Опште одељење

Ад. Бр. 2481

6 новембра 1932 год.
у Београду.

Господину

ДР. КОСТИ КУМАНУДИ,
Претседнику Народне скупштине

БЕОГРАД.

Господине Претседниче,

Част ми је доставити Вам у овереном препису под 4/1 Указ Њ. В. Краља од данас о постављењу нове Краљевске Владе, с молбом на знање.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Претседник Министарског савета,
Др. Милан Српкић, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Уважавајући оставку коју су Нам поднели:

Претседник Нашег Министарског савета Др. Сршкић Милан;

Наш Министар без портфеља Др. Крамер Алберт;

Наш Министар социјалне политике и народног здравља Пуцељ Иван;

Наш Министар без портфеља Др. Карамехмедовић Хамдија;

Наш Министар просвете Др. Којић Драгутин;

Наш Министар правде Др. Шуменковић Илија;

Наш Министар без портфеља Максимовић Божићар;

Наш Министар саобраћаја Радивојевић Лазар;

Наш Министар пољопривреде Деметровић Јурај;

Наш Министар војске и морнарице, Армиски Јенерал Стојановић Ж. Драгомир;

Наш Министар финансија Др. Ђорђевић Милорад;

Наш Министар физичког васпитања народа Др. Краљевић Драган;

Наш Министар грађевина Др. Сркуљ Стјепан;

Наш Министар шума и рудника Погачник Виктор;

Наш Министар иностраних послова Јевтић Богољуб;

Наш Министар унутрашњих послова Лавић Живојин и

Наш Министар трговине и индустрије Мохорич Иван — разрешавамо их од дужности и стављамо на расположење, а

ПОСТАВЉАМО:

За Претседника Нашег Министарског савета Др. Сршкића Милана, Претседника Министарског савета на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра без портфеља Др. Крамера Алберта, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра социјалне политике и народног здравља Пуцеља Ивана, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра без портфеља Др. Карамехмедовића Хамдију, Министра на расположењу и сенатора;

За Нашег Министра без портфеља Др. Којића Драгутина, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра трговине и индустрије Др. Шуменковића Илију, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра правде Максимовића Божићара, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра саобраћаја Радивоје-

вића Лазара, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра пољопривреде Деметровића Јураја, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра војске и морнарице, армиског Јенерала Стојановића Ж. Драгомира, Министра на расположењу;

За Нашег Министра шума и рудника Матицу Павла, Министра на расположењу и народног посланика;

За Нашег Министра финансија Др. Ђорђевића Милорада, Министра на расположењу;

За Нашег Министра грађевина Др. Сркуља Стјепана, Министра на расположењу;

За Нашег Министра иностраних послова Јевтића Богољуба, Министра на расположењу;

За Нашег Министра унутрашњих послова Лавића Живојина, Министра на расположењу;

За Нашег Министра просвете Др. Станковића Раденка, сенатора, и

За Нашег Министра физичког васпитања народа Др. Ханжека Лавослава, народног посланика;

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ.

5 новембра 1932 год.
у Београду.

Претседник Министарског савета,
Др. М. Сршкић, с. р.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Скупштина је стојећи саслушала читање Указа и приликом читања имена појединих Министара одазивала се усклицима са: „Живео“

Претседник Др. Коста Кумануди: Изволите чути одборске извештаје.

С кретај Арте Ковач чита: Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о

лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима подноси Скупштини на решење свој извештај (Др. Лончаревић: Шта је са записником, Господине Претседниче? О њему нисмо решавали).

Претседник Др. Коста Кумануди: Нема решавања о записнику. Претседник само констатује да је записник примљен. Немате реч.

Секретар Анте Ковач чита: Одбор за проучавање законског предлога о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске подноси Скупштини на решење свој извештај.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ови су извештаји штампани, раздвојени г.г. народним посланицима и стављени на дневни ред за данашњу седницу. Изволите чути законске предлоге.

Секретар Анте Ковач: Г. Министар унутрашњих послова подноси Скупштини на решење предлог Закона о општинама.

Претседник Д-р Коста Кумануди: За овај Законски предлог изабрао се народни одбор кад то Скупштина реши. Изволите чути предлоге народних посланика.

Секретар Анте Ковач, чита: Г. г. Милош П. Драговић и другови, народни посланици, подnose Скупштини на решење предлог Закона о изменама и допунама Закона о апотекама и надзору над прометом лекова.

Претседник Др. Коста Кумануди: Овај ће се предлог ставити на дневни ред и за њега изабрати нарочити одбор. Изволите чути интерпелације г.г. народних посланика.

Секретар Анте Ковач: Г. др. Стеван Крафт, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о неједнакој примени цензуре штампе на мањинску штампу; Г. Мита Димитријевић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра трговине и индустрије о откупу опшума; Г. Ристо Ђокић, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра правде о одлагању казне Његушу Војшићу, јаку рударске школе у Цељу; Г. Јован Мисирлић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о поступку суда општине града Београда у тако званој „Пацовској афери“; Г. г. Васиљ Грђић и другови, народни посланици, подnose писмену пријаву да се придружују поднетој интерпелацији г. Милана А. Војкића и другова на Г. Министра шума и рудника о раду Николе Беланчића, генералног директора рудника и начелника Рударског одељења Министарства шума и рудника.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ове ће се интерпелације доставити надлежним Г.г. Министрима. Изволите чути конституисање одбора.

Секретар Анте Ковач: Верификациони одбор извештава да се конституисао 4 новембра тек. године и изабрао за претседника г. Др. Милена Марковића, за потпретседника г. Вјекослава Спиндлера, и за секретара г. др. Бранка Бараћа;

Административни одбор извештава да се конституисао 4 новембра т. г. и изабрао: За претседника г. Василија Трбића, за потпретседника г. Др. Буру Леушића, и за секретара г. Омера Кајмаковића;

Имунитетни одбор извештава да се конституисао 4 новембра т. г. и изабрао за претседника г. др. Милана Секулића, за потпретседника г. Тодора Тошића и за секретара г. Филипа Цемовића;

Одбор за молбе и жалбе извештава да се конституисао 4 новембра т. г. и изабрао: за претседника г. Јураја Дубоковића, за потпретседника г. Др. Милована Грбу и за секретара г. Милона П. Драговића.

Финансијски одбор извештава да се конституисао 4 новембра т. г. и изабрао: за претседника

г. др. Нинка Перића, за потпретседника г. др. Славка Шећерова и за секретара г. др. Анту Кунтарића.

Одбор за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи извештава да се конституисао 4 новембра т. г. и изабрао: за претседника г. Милована Лазаревића, за потпретседника г. Мирка Најдорфера и за секретара г. Николу Соколовића.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ови се извештаји примају к знању. Изволите чути отсуства г.г. народних посланика.

Секретар Анте Ковач: Г. Миливој Степанов, народни посланик, моли да му се одобри отсуство од 8 до 21 новембра ради хитних приватних послова. Г. Вјекослав Спинчић извештава да је болестан и моли да му се одобри боловање до оздрављења. Г. Виктор Погачник моли за 10 дана отсуства ради хитних приватних послова. Г. Перо Грајић моли за 15 дана отсуства због болести.

Претседник Др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражена отсуства? (Одобрава). Објављујем да је Народна Скупштина одобрила тражена отсуства. Изволите чути молбе и жалбе.

Секретар Анте Ковач прочита молбе и жалбе, које су поднели Народној скупштини и то: Аксентије Маринковић; Милева Новаковић, Трифун Перишић, Д-р Момчило Вучићевић, Мица Алексић, Милева Маринковић, Горда Газивода, Донка П. Станковић, Витомир Шуљагић, Клемија Понвеилер, Јана М. Каписода, Милица И. Цричевић, Шћепан М. Пилетић, Јосип Прохаска, Петар Тенавчевић, Јоца Милунов, Михо Јеренић, Вучић Марковић, Пантелимон Сњатински, Јосип Џотић, Анте Вошњак, Сјеклоћа Ико, Антица Ф. Саламон, Иван Меднић, Луца Пољ, Грађани села Миничинице, Козарић Ивешко, Стеван Дејановић, Драгутин Протић, Милорад В. Крстић, Јосип Вуканчиновић, Аранђел Грујић, Никола Продановић, Марије Финк, Јере Иванешек, Јелице В. Буровић, Златија Калуђеровић, Среска организација добровољаца — Теслић, Милана М. Сузић, Лазар Ј. Лачић, Иван Ђежевић, Велимир П. Поповић, Љубомир и Милева Јанковић, Илија Мијатовић, Перса Дражић, Венделин Бањешки, Васа Димић, Станија Вемић, Нинко Лукић, Вељко Пешић, Гавро Папо, Ђуљана Н. Дунда, Бећир Беговић, Ижињер Жимбрек, Чедомир Недок, Валент Жимбрек, Милица Миља Ф. Гаузлиновић, Јуре Мишић, Стефанија Кантоци, Комнен М. Живановић, Фрањо Јамбровић, Ахим С. Елезовић, Анка Срдић, Драгиња В. Радосављевић, Калиона М. Илић, Драгомир Минић, Машан П. Вујовић, Илија Миловановић, Мартин Ј. Шлибар, Роза Грачан, Инж. Тодор Шубаревић, Винко Попчић, Смиљана Ј. Мирковић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Све ове молбе и жалбе упућују се Одбору за молбе и жалбе. Изволите чути разна акта.

Секретар Анте Ковач прочита.

Скупштина општинских чиновника Ниш, шаље поздравни телеграм првој Југословенској Народној скупштини; Чедомир Јовановић, подноси претставку о проширењу закона о заштити земљорадника и на трговце и занатлије; Савез радника животних намирница Нови Сад, Савез рударских радника за Босну и Херцеговину, Бања Лука, радници из Зенице, Подружница савеза рударских радника из Жакља, подnose резолуције

о осмочасовном радном времену и др. Савез станара Карловац подноси претставку о доношењу закона о становима. Удружење занатлија за срезове: горњополошки и галички, подноси резолуцију о максимирању камате и др. Савез јавних намештеника — Загреб, подноси претставку о изменама чиновничког закона из 1923 године. Удружење трговаца и занатлија за срезове: белопапанацки и лужички; Савез аграрних заједница земљорадничких задруга Скопље подноси претставке о изменама и допунама у законском предлогу о заштити земљорадника. Удружење трговаца за срезове: Госпић, Перушић, Кореница, Удбина, Доњи Лапац и Грачац, подноси претставку о укидању закона о заштити земљорадника. Удружење трговаца, занатлија и угоститеља — Тетово, подноси претставку о укидању закона о заштити земљорадника. Радници и намештеници из Крања, из Велење, из Трбавља, Тржиња, Месни међустроковни одбор у Бјеловару, осредње друштво месних делавца, инородних строк Подружница Стари Трг, Савез металских радника подружница Јесенице, радници и намештеници из Храсника, Месни међустроковни одбор, подружница Сух. Ђурђеновац, Месни међустроковни одбор Сомбор, подружница савеза рударских радника Вареш, подноси резолуције о увођењу осмочасовног дана и друго. Удружење трговаца за град и срез Вршац подноси резолуцију о укидању законског предлога о заштити земљорадника. Савез млекарских комора Краљевине Југославије подноси претставку о стриктном спровођењу закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима од 18 XI 1930 године.

Претседник Др. Ђоста Кумануди: Прочитана акта примају се на знање. Изволите чути један предлог резолуције г. др. Ивана Лончаревића и другова.

Секретар Анте Ковач прочита предлог резолуције о измени § 129 Закона о пословном реду у Народној скупштини.

Претседник Др. Ђоста Кумануди: За проучавање овог законског предлога изабраће се нарочити одбор када Народна скупштина то буде решила.

Прелазимо, господо, на дневни ред. Тачка прва је претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама закона о лекарима, специјалистима за болести уста и зуба, и о зубним техничарима. Има реч извештај г. др. Живан Лукић.

Др. Живан Лукић: Господо народни посланици, одбор који је изабран да проучи овај законски предлог, одредио је за свога извештајца нашега друга г. др. Ханжека, па како је он у међувремену постао Министар, одбор је одредио мене да будем извештајца за овај законски предлог. Извештај гласи:

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима од 18 новембра 1930 године, на својим седницама свестрано је проучио упућени му законски предлог и у току свога рада учинио следеће измене:

Код § 1 примљен је овај параграф законског предлога како је предложен од стране Владе с тим да се § 1 Закона од 18 новембра 1930 године измени у томе што у ставу другом осми ред реченица: «Ова

специјализација траје две године», замењује се реченицом: «Ова специјализација траје једну годину и шест месеци». У деветом реду речи: «друга година» замењује се речима: «од тога времена шест месеци». У тринаестом реду место речи: «двогодишњег» долазе речи: «прописаног рока».

У § 3 измена се одбацује тако да § 4 Закона од 18 новембра 1930 године остаје непромењен.

§ 4 Законског предлога Одбор је одбацио тако да § 6 Закона од 18 новембра 1930 године остаје непромењен.

§ 7 мења се уколико што му се на крају додаје нова реченица: «Назив зубни лекар и право зубно лекарске праксе имају и она лица, која су до краја 1922 године свршила зубне школе».

У § 9 учињена је измена и то на место речи: «до краја 1932 године» долазе речи: «у року од шест месеци после ступања на снагу овог Закона».

У § 10 у тачки 4 у трећем реду место речи: «до краја 1932 године» долазе речи: «у року од шест месеци после ступања на снагу овог закона». У последњој реченици испред речи: «урачунавају» умеће се реч: «не».

Став девети овог параграфа који гласи: «ако молилац у изузетним случајевима, а из важних и оправданих разлога, не може да поднесе поменуте доказе, онда може да поднесе и друга документа, која ће потврдити његове наводе. У овим случајевима припада Министру социјалне политике и народног здравља, односно Бану право слободног оцењивања доказа, да ли се, шта и колико може рачунати», одбор избацује.

§ 11 мења се тако да у трећем реду иза речи: «зуба» додаје се нова реченица која гласи: «које Министарство социјалне политике и народног здравља именује на предлог стоматолошке секције», а реч: «испитачи» замењује се са речју: «испитивачи».

§ 13 на крају става другог уместо реченице: «на основу тачке 2 и 4 § 18» долази реченица: «на основу тачке 4 § 18».

Одбору је част предложити Народној скупштини Законски предлог са горњим изменама и допунама да га изволи у целости усвојити.

Одбор је одредио за извештајца г. др. Лавослава Ханжека, народног посланика.

1 новембра 1932 године
Београд.

Претседник одбора,
Др. Богдан Видовић, с. р.

Секретар,
Др. Лавослав Ханжек, с. р.

Чланови: Др. Богдић Вукићевић, Стјепан Шифтар, Др. Свет. Михаиловић, Др. Лазаревић, Др. Живан М. Лукић, Др. Никола Кешиљевић, Др. Ђуро Остојић, Др. Драг, Јевремовић с. р.

Претседник Др. Ђоста Кумануди: Има реч г. Министар Народног здравља и социјалне политике.

Министар народног здравља и социјалне политике Иван Пуцел: Господо народни посланици, овај законски предлог поднесен је Народној претставништву на узаконење због тога што је по ранијем закону била учињена очита неправда једном великом делу зубних техничара. Преко 300 лица морало би по новом закону да изгуби она права која

су стекла раније, по раније важећим законима. Дакле, овим се законским предлогом исправља једна велика неправда. С друге, пак, стране, морам вам рећи, да је текст који вам се предлаже био сагласно утврђен и сагласно примљен од заступника свих техничких организација на које се он односи и од оних које закон интересује, и то: прво, од претставника Лекарске коморе у Београду, Загребу и Љубљани; друго, од претставника Дежелне задруге зуботехничара у Љубљани; треће, од Удружења зубних техничара Савске бановине; четврто, Удружења здравствене заједнице зубних техничара Савске бановине, и, пето, од претставника секције зубних техничара приватних намештеника Југославије у Београду.

Дакле, све ове организације у којима су организовани припадници овог staleжа биле су сагласни с тим текстом. Истина је да су се оне касније мало позавадиле, али текст како вам је предложен, резултат је њиховог првог споразума.

Дакле, с једне стране да се никоме не учини неправда а с друге стране, да се исправи велика социјална неправда према онима 300 и више лица која би иначе изгубила своја стечена права, свој занат и своју зараду и поднесен је овај законски предлог. Ја молим Народну скупштину да га изволи примити.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч г. Др. Елеговић.

Д-р Иво Елеговић: Господо народни посланици, само једна кратка реч и то заправо у одбрану науке и високе школе. Господин Министар социјалне политике и народног здравља образлаже подношење ове новеле, која је на столу куће, социјалним обзиром. Господо, једно од најважнијих питања које занима друштво и државу јесте народно здравље. Ја држим да Господин Министар није погодно да задовољи једном социјалном обзиром, када је у редове једног квалифицираног звања, за које се тражи дуготрајан студиј, за које се тражи високо школовање и још након тога специјализација од две године — односно од годину и по дана — када је у редове тога звања увео елементе, који немају тих квалификација, чак немају нити најпримарније преднаобразбе да извршују зубну праксу.

Господо, Господин Министар је истакао и подвукао то и у своме образложењу да га је водило између осталог за то и принцип стеченог права. А, господо моја, када је реч о стеченом праву онда би ипак требало загледати у законе који су вредели до 1930 године, а који говоре о зубној пракси, да се види да ли су икада ти зубни техничари имали права на вршење оне праксе коју им даје закон од 1930 године, а још им проширено то право даје ова новела, која је на столу ове куће. Господо, они та права нису никад имали, и чак им је закон брањено да врше овакву праксу, која је дозвољена законом од 1930 године, а по готову законском новелом о којој се сад расправља.

Зато, господо, ја сам одлучно противу тога да се тобоже у име социјалних обзира наше друштво лиши оне истинске и праве заштите, коју му само медицина може да пружи. Народно здравље да се уздржи, а поремећено опет да се репарира, зато треба, господо, медицине, зато треба наука. А ту способност, ту квалификацију, нису никад постигли зубни техничари. Законодавац је већ 1930 године, за време изван уставног стања, мало помутнио пој-

мове. Наиме, међу овим зубним техничарима ваља разликовати дентисте од зубних техничара. Дентисти, то су они који су стекли право на зубну праксу, наравно у извесним границама, на основу концесије, а законодавац је хтео, а поготову то чини ова данашња новела, да се зубне техничаре који су добили најпросто једну обртницу, једно еснафско писмо изједначи са дентистима који су ипак имали и средњу школу, и матуру и дугогодишњу зубну праксу лечења. Господо моја, ја држим да то не само није социјално него је антисоцијално.

Ја ћу, господо, гласати за ову законску новелу, али само у једној претпоставци, да се прихвати амандман, који ћу прочитати било сада, било приликом специјалне дебате.

Наиме, господо, још је једна ствар. Зубни лекари, да изађу у сусрет Краљевској влади, они су до крајности попустили, али су свој пристајак на ову законску новелу уветовали једним јединим условом, а тај је, да они зубни техничари, не дентисти, него зубни техничари, који имају до сада минималну тако звану зубну праксу и који имају да положи дентистички испит, да ти не конкуришу изученим лекарицима, него да иду и врше тамо зубну праксу, у извесним ограничењима онет, т. ј. под надзором лекарика, тамо где нема зубних лекарика и специјалиста за уста и зубе. Зато је мене као академски образованог човека запрепастило када сам видео да је Одбор за проучавање ове новеле пошао даље и од самог предлога Господина Министра народног здравља, када је у § 13 новеле, а осврћући се на § 21 Закона од 1930 године, у ставу другом реч „тек по положеном дентистичком испиту на основу § 18“, а законска новела је рекла „на основу тачке 2 и 4 § 18, изменио и оставио само „тачку 4“. Тиме је опет проширио још даље право ових зубних техничара на штету медицине и то далеко више него што је то учинио закон од 1930 године и него што је то хтео Господин Министар за народно здравље, подносићи ову законску новелу.

Зато сам слободан да поднесем један амандман § 13 ове законске новеле и то, да се у § 21, у ставу другом, реч „тек по положеном дентистичком испиту на основу § 18“, или како је предложио Одбор „на основу тачке 4 § 18“, замени речима „на основу тачке 2 и 4 § 18“.

Ево што то значи. Значи да дентисти, т. ј. они који су добили право на зубну праксу на основу концесије, која је посве нешто друго него једно обртничко или еснафско писмо, ти ће наравно вршити и даље уз услове ове законске новеле праксу зубну тамо где ће их ова законска новела затећи; исто тако вршиће, макар то било и „нер нафас“ — неправдо, — праксу и они зубни техничари, који су посве различити од дентиста, а који врше ту праксу 15 година. Али зато они, који ће овим законом стећи право да врше зубну праксу са далеко мањим бројем година и који ће морати да положи дентистички испит, а ти су из тачке 2 и 4, ти имају да иду у села и мање вароши, т. ј. тамо где нема зубних лекарика и да тиме учине бар колико толико за пропаганду зубне медицине. Толико сам имао да кажем.

Пошлупетседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Има реч народни посланик г. Д-р Живан Лукић.

Д-р Живан Лукић: Допустите ми, господа, да само учиним извесне приметбе на говор нашега друга г. Елеговића које се састоје у овоме: И Министарство социјалне политике и народног здравља, кад је поднело овај предлог и ми у одбору приликом претреса овог законског предлога имали смо две ствари пред очима. Прво да ликвидирамо питање зубних техничара који су ту и који постоје и које не можемо да бацимо на улицу, него морамо да гледамо да подесним законским прописима и они могу да живе на кад они оду онда ће доћи лекари — доктори целокупне медицине, — који су специјалисти за зубе. Дакле, господа, ми смо у одбору морали да водимо рачуна да читав ред тих људи не остане без хлеба, и ми се у одбору нисмо сложили са тим, како каже г. Елеговић, да зубни техничари треба да пропагирају хигијену на селу и у местима где нема зубних лекара, но смо на против били у одбору мишљења да хигијена треба да пропагирају у селу лекари, а зубни техничари, на против, треба да буду у местима где постоје доктори специјалисти за зубе, и да буду под њиховом контролом. Тако исто нашли смо да у низу техничких идеја треба смањити време за специјализирање од две године и сложили смо се да оно буде свега годину и по дана. Тај смо рок смањили наставивши да се тиме нећемо огрешити о саму специјалност и нашли смо да је довољно да кад неко проведе једно време које је потребно да се оспособи за болести уста и зуба, да може да врши праксу и гледали смо да их што пре видимо на послу и да добијемо што пре лекаре и стручан кадар за специјалисте за зубе, те молим да примите ово моје образложење и да останемо при предлогу како се одбор са њиме сложио, јер у одбору поред нас нестручних људи било је лакара и то зубних који су се са нама сложили да буде онако како смо то предложили и ја Вас молим да овај закон примите у целости по нашем предлогу.

Потпредседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Пошто се нико не јавља за реч у начелној дебати, то ћемо приступити гласању у начелу. Господа која су за овај законски предлог како га је Одбор предложио гласаће за, а који су против законског предлога гласаће против. Изволите чути прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
Ађић Анте — отсутан
Аксентијевић Александар — за
Алексић Коста — за
Алиловић Шафир — за
Анђелиновић Гргур Будислав Д-р — отсутан
Антонијевић Душан — отсутан
Антуновић Јосип — за
Аранђеловић Јован — за
Ауер Људевит Д-р — за
Бабаковић Јордан — отсутан
Бајић Салих — отсутан
Бањац Љубомир — за
Бараћ Бранко Д-р — отсутан
Батинић Јозо — отсутан
Бачић Стјепан Д-р — за
Бенко Јосип — за
Бешировић Димитрије Р. — за
Богдановић Исо — отсутан
Божич Милан — отсутан

Борисављевић Страхиница — за
Бркић Стјепан — за
Брушија Радослав — отсутан
Будишин Стеван — за
Буквић Александар — отсутан
Буновић Милан — отсутан
Ваљавец Стјепан — против
Варда Север — отсутан
Васиљевић Стеван Д-р — отсутан
Величковић Миладин — отсутан
Вељковић Вељко — отсутан
Видаковић Витомир — отсутан
Видић Јеша Д-р — за
Видовић Богдан Д-р — за
Војиновић Јован В. — отсутан
Вошњак Богумил Д-р — за
Вујић Димитрије В. — отсутан
Вукићевић Богић Д-р — отсутан
Гавранчић Отон Д-р — отсутан
Гавриловић Ото — отсутан
Гајшек Карло — отсутан
Главички Божидар — отсутан
Господетић Фрањо — отсутан
Грајић Перо — отсутан
Грба Милован Д-р — за
Грбић Емилијан — за
Грђић Васиљ — отсутан
Грубановић Милан — отсутан
Грубер Фрањо Д-р — отсутан
Давидовић Витомир — отсутан
Даниловић Живко — за
Деметровић Јурај — за
Дервишић Ђулага — за
Димитријевић Мита — за
Димитријевић Хаџи-Тодор — отсутан
Добровић Милан С. — за
Добровољац Милан Ј. — за
Довезенски Јован С. — за
Додић Александар Така — за
Дошен Мирко Д-р — за
Драговић Милеш П. — за
Дрљача Бранко — отсутан
Дрмељ Алојзиј — за
Дубоковић Јурај — отсутан
Ђокић Ристо — отсутан
Ђорђевић Владимир — за
Ђурић Михаило — отсутан
Елеговић Иво Д-р — против
Живановић Милан — за
Живанчевић Михаило — за
Живковић Негосим Д-р — за
Живојиновић Душан М. — за
Захарић Чedomир — отсутан
Зељковић Бошко — отсутан
Земљић Јакоб — за
Ивандекић-Ивковић Мирко Д-р — за
Иванишевић Петар — отсутан
Иванчевић Душан — за
Исаковић Миливоје Ђ. — отсутан
Исаковић Мито — отсутан
Јанковић Велизар Д-р — за
Јевремовић Драгољуб Д-р — за
Јевтић Животије — за
Јевтић Милутин Ал. — отсутан
Јевтић Михаило Р. — за
Јевтић Радован — отсутан
Јелић Милутин — отсутан

Јеличић Божа С. — отсутан
 Јеремић Живојин — отсутан
 Јован Андрија — отсутан
 Јовановић Александар — отсутан
 Јовановић Ђока — за
 Јовановић Јова — отсутан
 Јовичић Добросав — за
 Кадић Хусеин — за
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — за
 Кандић Јовиша К. — за
 Катић Милош — за
 Каћански Стеван — за
 Кешелевић Никола Д-р — за
 Клинич Антон — за
 Кнежевић Ловро — отсутан
 Кнежевић Стјепан Д-р — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин Карло — за
 Кожуљ Марко Д-р — отсутан
 Којић Драгутин Д-р — за
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Д-р — за
 Костић Милорад Ј. Д-р — за
 Краљевић Драган Д-р — отсутан
 Крамер Алберт Д-р — за
 Крафт Стеван Д-р — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — отсутан
 Кретић Владимир — за
 Крстић Милутин — отсутан
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — отсутан
 Кујунџић Богољуб К. — за
 Кумануди Коста Д-р — за
 Кунтарић Анте Д-р — за
 Куњашић Јоаким — отсутан
 Куртовић Војко — отсутан
 Куртовић Шукрија — за
 Лазаревић Милован М. — отсутан
 Лазаревић Тодор Д-р — отсутан
 Лазаревић Теодосије К. — отсутан
 Лазаревић Филипп С. Д-р — отсутан
 Леушић Ђуро Д-р — отсутан
 Лисавац Младен Д-р — отсутан
 Лончаревић Иван Д-р — против
 Лончар Иван — за
 Лончар Станко — отсутан
 Лукић Живан Д-р — за
 Лулић Петар — за
 Макар Дако — отсутан
 Максимовић Божић — за
 Максимовић Стјепан — за
 Маланец Владо Д-р — за
 Маринковић Војислав Д-р — отсутан
 Марјан Ђуро — отсутан
 Марјанац Симо — отсутан
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Д-р — за
 Марковић Милорад Р. — отсутан
 Марковић Никола — за
 Марковић Петар К. — за
 Мastroвић Анте Ф. — отсутан
 Матица Павлао — за
 Матић Ђока Н. — за

Мацековић Матија — за
 Машић Марко — за
 Метикош Милан Д-р — за
 Мијић Милан Ђ. — отсутан
 Милетић Вјеслав Д-р — за
 Милетић Владислав — отсутан
 Милошевић Гавро — за
 Милошевић Младен Р. — за
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — за
 Мисирлић Јован Т. — за
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — за
 Михаиловић Светислав Д-р — за
 Мохорић Иван — за
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — за
 Најдорфер Мирко — за
 Недељковић Урош П. — отсутан
 Никић Никола Д-р — отсутан
 Никић Федор Д-р — за
 Никодијевић Аранђел Д. — за
 Николић Бранко Д-р — за
 Нинковић Тришко — за
 Нуић Петар Д-р — отсутан
 Њамцул Ранко Д-р — за
 Обрадовић Алекса Ј. — отсутан
 Остојић Ђуро Д-р — за
 Павлич Алојзиј — отсутан
 Палачек Иван Д-р — за
 Парабућки Ђорђе — за
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — за
 Патрногић Љуба — отсутан
 Перић Матеј Д-р — за
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нинко Д-р — за
 Перко Драгутин В. — за
 Петковић Милан — отсутан
 Петовар Ловро — за
 Петрак Никола — за
 Петричић Живко Д-р — за
 Петровић Марко — за
 Пешић Милутин — отсутан
 Пивко Људевит Д-р — за
 Пиштелић Славко А. Д-р — за
 Погачник Виктор — отсутан
 Поповић Димитрије Он. — за
 Поповић Добривоје Гер. Д-р — отсутан
 Поповић Душан — отсутан
 Поповић Јефтимје — отсутан
 Поповић Коста Д-р — за
 Поповић Милан В. — отсутан
 Поповић Милан Д-р — за
 Поповић Светислав Д-р — за
 Прањак Недељко — за
 Прека Никола — отсутан
 Прекоршек Иван — за
 Принципи Јово — отсутан
 Приша Шиме Д-р — за
 Пустослемшек Расто — за
 Пуцел Иван Ј. — за
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — отсутан
 Радовић Саво Д-р — отсутан
 Радоњић Милан — за
 Радонић Миљан — за

Рајић Тоша Д-р — за
 Рако Јанко Д-р — за
 Рапе Стане Д-р — за
 Рорбахер Јулијан Д-р — отсутан
 Савић Аранђел П. — за
 Савић Сава В. — отсутан
 Савковић Илија — отсутан
 Санто Гавро Д-р — за
 Сарачевић Раденко — за
 Секулић Милан Д-р — за
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за
 Симић Милорад — отсутан
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Д-р — за
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — за
 Спасовић Вукашин — отсутан
 Спахић Владо — отсутан
 Спиндлер Вјекослав — за
 Спинчић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Д-р — за
 Стажић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — отсутан
 Станић Андра — отсутан
 Станишић Владимир Д-р — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — за
 Станојевић Милутин — отсутан
 Стевановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — за
 Степановић Милан Р. — отсутан
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Д-р — за
 Стојадиновић Милослав Д-р — за
 Стојковић Милан Ђ. Д-р — отсутан
 Стошић Стаменко — за
 Стрезовић Крста — за
 Суботић Никола Д-р — отсутан
 Тадић Глигорије Д-р — за
 Теодоровић Војислав — за
 Тешић Максим — отсутан
 Толић Игњат М. Д-р — отсутан
 Томић Јакоб — за
 Тонић Тодор Р. — за
 Топаловић Милан — отсутан
 Торомановић Хасан — отсутан
 Трбић Василије — отсутан
 Трбојевић Урош Д-р — за
 Трифуновић Љубиша — за
 Тркуља Станко — за
 Трпковић Ставра К. — отсутан
 Ђирић Ђорђе — отсутан
 Ђирић Стеван — отсутан
 Ђуковић Милан — за
 Узуновић Никола — за
 Урек Иван — за
 Урошевић Мирко Ил. — отсутан
 Урукало Сергије — отсутан
 Фиданчевић Тома Д-р — отсутан
 Физир Виктор — за
 Фоторић Арса — отсутан
 Хајдињак Антон — за
 Ханјек Лавослав Д-р — за
 Хасанбеговић Авдо Д-р — председава
 Хођера Светислав В. — за
 Хрибар Никола — за

Христић Бора — за
 Цемовић Филип — за
 Церер Антон — за
 Ципушевић Методије — за
 Чорбић Бранко — за
 Чохаџић Хазим — отсутан
 Шарковић Тихомир — отсутан
 Шега Фердо — за
 Шелмић Драгић М. — за
 Шећеров Славко Д-р — за
 Шиљеговић Владимир — за
 Шифтар Стеван — отсутан
 Шнајдар Фрањо — за
 Шуменковић Илија Д-р — за
 Шурмин Ђуро Д-р — отсутан

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 174 народна посланика од којих су 171 гласали за а 3 против, те је према томе овај законски предлог у начелу примљен. Пошто се нико од господe није јавио за претрес у појединостима, то прелазимо на гласање. Гласање се по уобичајеном реду по параграфима за и *против*, — седењем и устајањем. Молим г. известиоца да изволи читати.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 1 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 1? (Прима). Објављујем да је § 1 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 2 према извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 2? (Прима). Објављујем да је § 2 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 3 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 3? (Прима). Објављујем да је § 3 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 4 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 4? (Прима). Објављујем да је § 4 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 5 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 5? (Прима). Објављујем да је § 5 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 6 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 6? (Прима). Објављујем да је § 6 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 7 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 7? (Прима). Објављујем да је § 7 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 8 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли се § 8? (Прима). Објављујем да је § 8 примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 9 по извештају одбора.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина § 9 по извештају одборском? (Прима). Објављујем да је примљен.

Извeстиилац Д-р Живан Лукић чита § 10 по извештају одборском.

Поййрeйсeдник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина § 10 по извештају одборском? (Прима). Објављујем да је примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 11 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина § 11 по извештају одборском? (Прима). Објављујем да је примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 12 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина § 12 по извештају одборском? (Прима). Објављујем да је примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 13 по извештају одборском.

Овде је народни посланик г. Елеговић предложио једну измену у толико да се додају речи: „На основу тачке 2 и 4 § 18“.

О томе сам ја малочас говорио и сматрам да је то довољно образложено и да се тај његов предлог не може увеојити. С тога молим да се и овај параграф усвоји по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина § 13 по извештају одборском (Прима). Објављујем да је примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 14 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 14? (Прима.) Објављујем да је § 14 примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 15 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 15? (Прима). Објављујем, да је § 15 примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 16 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 16? (Прима). Објављујем, да је § 16 примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 17 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 17? (Прима). Објављујем, да је § 17 примљен.

Извештајлац Д-р Живан Лукић прочита § 18 по извештају одборском.

Потпретседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 18? (Прима). Објављујем да је § 18 примљен. Према томе овај законски предлог примљен је у појединостима. Прелазимо на коначно гласање, гласаће се на уобичајен начин за и *против*.

Секретар Анте Ковач прозива народне посланике да гласају, и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
Ађић Анте — отсутан
Аксентијевић Александар — за
Алексић Коста — за
Алиловић Шакир — за
Анђелиновић Гргур Будислав Д-р — отсутан
Антонијевић Душан — отсутан
Антуновић Јосип — за
Аранђеловић Јован — за
Ауер Људевит Д-р — за
Бабаковић Јордан — отсутан
Баљић Салих — отсутан
Бањац Љубомир — за
Бараћ Бранко Д-р — отсутан

Батинић Јозо — отсутан
Бачић Стјепан Д-р — за
Бенко Јосип — за
Бешировић Димитрије Р. — за
Богдановић Исо — отсутан
Божич Милан — отсутан
Борисављевић Страхиња — за
Бркић Стјепан — за
Брушија Радослав — отсутан
Будишин Стеван — за
Буквић Александар — отсутан
Буновић Милан — отсутан
Ваљавец Стјепан — отсутан
Варда Север — отсутан
Васиљевић Стеван Д-р — отсутан
Величковић Миладин — отсутан
Вељковић Вељко — отсутан
Видаковић Витомир — отсутан
Видић Јеша Д-р — за
Видовић Богдан Д-р — за
Војиновић Јован В. — отсутан
Вошњак Богумил Д-р — за
Вујић Димитрије В. — отсутан
Вукићевић Богић Д-р — отсутан
Гавранчић Отон Д-р — отсутан
Гавриловић Ото — отсутан
Гајшек Карло — отсутан
Главички Божић — отсутан
Господетић Фрањо — отсутан
Грајић Перо — отсутан
Грба Милован Д-р — за
Грбић Емилијан — за
Грђић Васиљ — отсутан
Грубановић Милан — отсутан
Грубер Фрањо Д-р — отсутан
Давидовић Витомир — за
Даниловић Живко — за
Деметровић Јурај — за
Дервишић Булага — за
Димитријевић Мита — за
Димитријевић Хаџи-Тодор — отсутан
Добровић Милан С. — за
Добровољац Милан Ј. — за
Довоженски Јован С. — за
Додић Александар Така — за
Дошен Мирко Д-р — за
Драговић Милош П. — за
Дрљача Бранко — отсутан
Дрмљак Алојзиј — за
Дубоковић Јурај — отсутан
Ђокић Ристо — отсутан
Ђорђевић Владимир — за
Ђурић Михаило — отсутан
Елеговић Иво Д-р — отсутан
Живановић Милан — за
Живанчевић Михаило — за
Живковић Негосим Д-р — за
Живојиновић Душан М. — за
Захарић Чедомир — отсутан
Зелковић Бошко — отсутан
Земљић Јакоб — за
Ивандекић-Ивковић Мирко Д-р — за
Иванишевић Петар — отсутан
Иванчевић Душан — за
Исаковић Миљивоје Ђ. — отсутан
Исаковић Мито — отсутан
Јанковић Велизар Д-р — за

Јевремовић Драгољуб Д-р — за
 Јевтић Животије — за
 Јевтић Милутин Ал. — отсутан
 Јевтић Михаило Р. — за
 Јевтић Радован — отсутан
 Јелић Милутин — отсутан
 Јеличић Божа С. — отсутан
 Јеремић Живојин — отсутан
 Јован Андрија — отсутан
 Јовановић Александар — отсутан
 Јовановић Бока — за
 Јовановић Јова — отсутан
 Јовичић Добросав — за
 Кадих Хусеин — за
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — за
 Кандић Јовиша К. — за
 Катић Милош — за
 Каћански Стеван — за
 Кешељевић Никола Д-р — за
 Клиниц Антон — за
 Кнежевић Ловро — отсутан
 Кнежевић Стјено Д-р — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин Карло — за
 Кожуљ Марко Д-р — отсутан
 Којић Драгутин Д-р — за
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Д-р — за
 Костић Милорад Ј. Д-р — за
 Краљевић Драган Д-р — отсутан
 Крамер Алберт Д-р — за
 Крафт Стеван Д-р — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — отсутан
 Крстић Владимир — за
 Крстић Милутин — отсутан
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — отсутан
 Кујунџић Богољуб К. — за
 Кумануди Коста Д-р — за
 Кунтарић Анте Д-р — за
 Куњашић Јоахим — отсутан
 Куртовић Војко — отсутан
 Куртовић Шукрија — за
 Лазаревић Милован М. — за
 Лазаревић Тодор Д-р — отсутан
 Лазаревић Теодосије К. — отсутан
 Лазаревић Филип С. Д-р — отсутан
 Леушић Ђуро Д-р — отсутан
 Лисавац Младен Д-р — отсутан
 Лончаревић Иван Д-р — отсутан
 Лончар Иван — за
 Лончар Станко — отсутан
 Лукић Живан Д-р — за
 Лулић Петар — за
 Макара Дако — отсутан
 Максимовић Божидар — за
 Максимовић Стјепан — за
 Маланчећ Владо Д-р — за
 Маринксовић Војислав Д-р — отсутан
 Марјан Ђуро — отсутан
 Марјанац Симо — отсутан
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Д-р — за

Марковић Милорад Р. — отсутан
 Марковић Никола — за
 Марковић Петар К. — за
 Мастровић Анте Ф. — отсутан
 Матица Павао — за
 Матић Бока Н. — за
 Мацековић Матија — за
 Машић Марко — за
 Метићкош Милан Д-р — за
 Мијић Милан Ђ. — отсутан
 Милетић Вјекослав Д-р — за
 Милетић Владислав — отсутан
 Милошевић Гавро — за
 Милошевић Младен П. — за
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — за
 Мисирлић Јован Т. — за
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — за
 Михаиловић Светислав Д-р — за
 Мохорић Иван — за
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — за
 Најдорфер Мирко — за
 Недељковић Урош П. — отсутан
 Никић Никола Д-р — отсутан
 Никић Федор Д-р — за
 Никодијевић Аранђел Д. — за
 Николић Бранко Д-р — за
 Нинковић Трипко — за
 Нујић Петар Д-р — отсутан
 Њамцул Ранко Д-р — за
 Обрадовић Алекса Ј. — отсутан
 Остојић Ђуро Д-р — за
 Павлић Алојзиј — отсутан
 Палачек Иван Д-р — за
 Парабућски Ђорђе — за
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — за
 Патрногић Љуба — отсутан
 Перић Матеј Д-р — за
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нинко Д-р — за
 Перко Драгутин В. — за
 Петковић Милан — отсутан
 Петовар Ловро — за
 Петрак Никола — за
 Петричић Живко Д-р — за
 Петровић Марко — за
 Пешин Милутин — отсутан
 Пивко Људевит Д-р — за
 Пиштелић Славко А. Д-р — за
 Погачник Виктор — отсутан
 Поповић Димитрије Он. — за
 Поповић Добривоје Гер. Д-р — отсутан
 Поповић Душан — отсутан
 Поповић Јефтимије — отсутан
 Поповић Коста Д-р — за
 Поповић Милан В. — отсутан
 Поповић Милан Д-р — за
 Поповић Светислав Д-р — за
 Праљак Недељко — за
 Прека Никола — отсутан
 Прекоршек Иван — за
 Принцип Јово — отсутан
 Прша Шиме Д-р — за
 Пустослемшек Раство — за

Пуцелъ Иван Ј. — за
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — за
 Радовић Саво Д-р — отсутан
 Радонић Милан — за
 Радонић Миљан — за
 Рајић Тоша Д-р — за
 Рако Јанко Д-р — за
 Рапе Стане Д-р — за
 Рорбахер Јулијан Д-р — отсутан
 Савић Аранђел П. — за
 Савић Сава В. — отсутан
 Савковић Илија — отсутан
 Савто Гавро Д-р — за
 Сарачевић Раденко — за
 Секулић Милан Д-р — за
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за
 Симић Милорад — отсутан
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Д-р — за
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — за
 Спасовић Вукашин — отсутан
 Спахић Владо — отсутан
 Спиндлер Вјекослав — за
 Спинчић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Д-р — за
 Стажић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — отсутан
 Станић Андра — отсутан
 Станишић Владимир Д-р — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — за
 Станојевић Милутин — отсутан
 Стевановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — за
 Степановић Милан Р. — отсутан
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Д-р — за
 Стојадиновић Милосав Д-р — за
 Стојковић Милан Ђ. Д-р — отсутан
 Стојић Стаменко — за
 Стрезовић Крста — за
 Суботић Никола Д-р — отсутан
 Тадић Глигорије Д-р — за
 Теодоровић Војислав — за
 Тешић Максим — отсутан
 Толић Игњат М. Д-р — отсутан
 Томић Јакоб — за
 Тонић Годор Р. — за
 Топаловић Милан — отсутан
 Торомановић Хасан — отсутан
 Трбић Василије — отсутан
 Трбојевић Урош Д-р — за
 Трифуновић Љубиша — за
 Трукуља Станко — за
 Трпковић Ставра К. — отсутан
 Ђирић Ђорђе — отсутан
 Ђирић Стеван — отсутан
 Ђуковић Милан — за
 Узуновић Никола — за

Урек Иван — за
 Урошевић Мирко Ил. — отсутан
 Урукало Сергије — отсутан
 Фиданчевић Тома Д-р — отсутан
 Физир Виктор — за
 Фоторић Арса — отсутан
 Хајдињак Антон — за
 Ханжек Лавослав Д-р — за
 Хасанбеговић Авдо Д-р — председава
 Хођера Светислав В. — за
 Хрибар Никола — за
 Христић Бора — за
 Цемовић Филип — за
 Церер Антон — за
 Ципушевић Методије — за
 Чорбић Бранко — за
 Чохаџић Хазим — отсутан
 Шарковић Тихомир — отсутан
 Шега Фердо — за
 Шелмић Драгић М. — за
 Шећеров Славко Д-р — за
 Шиљеговић Владимир — за
 Шифтар Стеван — отсутан
 Шнајдар Фрањо — за
 Шуменковић Илија Д-р — за
 Шурмин Ђуро Д-р — отсутан

Поштрејседник Д-р Авдо Хасанбеговић: Изволите, господо, чути резултат гласања. Гласало је свега 175 господо народних посланика и сви су гласали *за*. Према томе је овај законски предлог и коначно примљен у Народној скупштини и биће упућен Сенату на даљи надлежан рад.

Са вашим овлашћењем, ја ћу ову данашњу седницу да закључим, а за следећу ја бих предложио овај дневни ред:

1) Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске;

2) Избор одбора за проучавање законског предлога г. г. д-р Милана Метикоша и других о изменама и допунама закона о шумама;

3) Избор одбора за проучавање законског предлога о општинама;

4) Избор одбора за проучавање законског предлога г. г. Милоша Драговића и других о изменама и допунама закона о апотекама и надзору над прометом лекова;

5) Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о регулисању робног промета као и по другим обавезама између Краљевине Југославије и Чехословачке Републике.

Прима ли Скупштина предложени дневни ред? (Прима). (*Бранко Аврамовић:* Молим вас за реч.) Пошто је Народна скупштина примила дневни ред, за идућу седницу, то ову седницу закључујем, а идућу заказујем за сутра у 10 часова пре подне.

Седница је закључена у 12,30 часова.

ПРИЛОЗИ

Интерпелација на Господина Министра трговине и индустрије.

Питање откупа опијума било је у току године и више дана стални предмет интервенције народних посланика код Краљевске владе, а нарочито лично код Господина Министра трговине и индустрије. У току целе године тражило се повољно решење за регулисање овог питања, које је свом тежином притискивало, уз осталу тежину привредне кризе, наш народ у Јужној Србији.

Краљевска влада, сам Господин Министар претседник а посебице Господин Министар трговине и индустрије, разумевши сав привредни значај откупа опијума за наш народ на Југу, старали су се, треба признати, да решење овог питања доведу у склад и са могућностима државне потпоре, а колико толико и са привредним интересима произвођача овог пољопривредног производа, који, будући предмет конференције специјалне у Друштву Народа, нема у свему слободно тржиште као што је случај са другим пољопривредним производима. Шта више, наша држава примила је пред Друштвом Народа и извесна ограничења у односу опијума.

Све то могло је оправдати до извесне мере што је за тако дуго време тражена колика толико повољна основа за регулисање откупа овог производа. Најзад после дугог времена једна специјална комисија одржана недавно у Министарству Трговине и индустрије утврдила је основу за откуп опијума и нормирала цене које су се имале кретати од 330 динара за килограм опијума са 10% морфина, а за сваки проценат морфина више по 33 динара више.

Исто тако утврђен је нарочити метод куповања од стране Привилегованог извозног друштва у Београду. Шта више именован је од Господина Министра трговине и нарочити Одбор од лица из произвођачких крајева опијума, упознатих с производњом и трговином овог артикла.

Обавештени смо исто тако да је Краљевска влада на једној седници Министарског савета такође прихватила ову одлуку, решивши уједно да и новчаном извесном потпором припомогне откуп опијума у народу а према утврђеној основи.

Међутим, сасвим супротно свему томе сазнајемо, на наше чуђење, а у име и за рачун Привилегованог извозног друштва, некакав господин, а веле да је и директор друштва, по имену Марсел Давидовић из Пожаревца, почео откупљивати опијум и већ откупио око 1000 кгр., плаћајући, не како је комисијом било предвиђено, већ само 300—320 динара од килограма и то опијум од 12 и 13% морфина. Народ у нужди морао је продавати свој опијум на штету своју, а по цени која није предвиђена, већ много мањом него је нормирана била поменутом комисијом, па и одлуком Господина Министра трговине.

Тако у место регулисаног и нормираног откупа опијума настала је једна произвољна куповина, а што највише пада у очи тај и такав произвољни откуп опијума врши се на штету народа баш од Привилегованог извозног друштва које се не сме у овом послу инспирисати никаквом шпекулацијом.

Изложивши све горе част нам је замолити

Господина Министра трговине за хитан одговор на следећа питања:

1. Је ли дефинитивно регулисан и нормиран откуп опијума и на којој основи и којим путем?

2. Може ли се допустити овако произвољни откуп опијума изван утврђеног плана, за који се заложкио и ауторитет и Господина Министра финансија, и шта мисли Господин Министар учинити против оваквог произвољног откупа од стране Привилегованог извозног друштва?

31 октобра 1932 год.

Београд.

Народни посланици:

Мита Димитријевић, с. р.

Александар Ј. Буквић, с. р.

Х. Љуб. Патригић, с. р.

Д. Јовичић, с. р.

М. Ципушевић, с. р.

Дим. Бешировић, с. р.

Тодор Р. Тошић, с. р.

Василије Трбић, с. р.

М. Каламатијевић, с. р.

Др. Фиданчевић, с. р.

Јован С. Довезенски, с. р.

Тодосије К. Лазаревић, с. р.

Интерпелација Ристе Ђокића, народног посланика, на Господина Министра правде.

Господине Министре,

Решењем Врховног Суда у Сарајеву дато је право Његушу Ђојишићу за обнову поступка у његовој казниој ствари, јер је решењем Окружног Суда у Целју осуђен два месеца затвора, што је као јак рударске школе у Целју нанео увреде својим професорима.

Међутим, и поред тога, што је Врховни суд дао право Вујишићу за обнову поступка, он се позива на издржање казне.

Молим, Господина Министра, да ми одговори шта мисли предузети да се Вујишићу одгоди наступ казне до коначног решења Врховног суда у Сарајеву.

5 новембра 1932 год.

Београд

Ристо Ђокић, с. р.
народни посланик

Интерпелација народног посланика г. Милана А. Ђокића на Министра правде и Министра саобраћаја

Господине Претседниче,

На основу § 72 закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети ову интерпелацију с молбом, да надлежна Господа Министри саобраћаја и правде изволе дати свој одговор на исту у једној од наредних сједница Народне скупштине.

Прије кратког времена издао је уредник „Југословенског Лојда“ г. Иван Малинар, брошуру под насловом „Лиферовање угљена за жељезнице

и фирма Ернест Гринвалд“. У тој брошури изнешени су оригинални документи из којих се јасно и непобитно види, да је та фирма читав низ година оштетавала државу, односно железнице, на тај начин, што је лиферовала угља који није одговарао прописима. Фирма Гринвалд стајала је у недозвољеним материјалним односима са званичним особљем, само да може вршити неисправне лиферације угља. На тај начин је фирма Гринвалд оштетила државу за тешке милионе. Због ових неправилних радња били су дне 4 јануара 1927 год. осуђени по Државном савету директор Загребачке железничке дирекције Димитрије Јовановић и девет других виших чиновника на отпуштање из државне службе и пензионисање. Лиферантима, а нарочито Ернесту Гринвалду, није се ништа догодило, и ако је Државни савјет упутио Министра саобраћаја да путем редовног суда тражи оштету од 22 и по милиона динара.

Ја овој интерпелацији прилажем споменућу брошуру и стављам слиједећа питања, на која молим, да се у Скупштини одговори:

1) Шта је Господин Министар саобраћаја учинио, да се афера са угљеном потпуно расчисти и да држава дође до накнаде свих штета што их је неисправним лиферацијама претријела. Ако до сада у том погледу није ништа учињено, што мисли Министар саобраћаја учинити, да државни интереси буду заштићени у смислу упуте Државног савета од 4-1 1927 год.

2) Пошто су докази изнешени у брошури довољно, да се против фирме Ернест Гринвалд, казнио поступи, што мисли Г. Министар правде учинити да државно тужништво у Загребу добије налог за казниени прогон и да се путем секвестрације имања Ернеста Гринвалда осигурају државни интереси, јер пријети опасност да ће Гринвалд своју имовину пренијети на туђе име.

8 новембра 1932 године
Београд.

Милан А. Војкић, с. р.
народни посланик

Интерпелација нар. посланика Јов. Мисирлића на Господина Министра унутрашњих послова.

Господине Министре,

Више од десет дана београдски грађани су у великом узбуђењу због тако зване «Општинске пацовске афере». Та афера је довољно позната. Ипак ћу је кратко овде изложити.

26 октобра ове године осванули су по Београду излепљени плакати у којима су Београђани позвани некаквом наредбом општинског суда и наредбом Управе града Београда, да изврше дератизацију у граду; та дератизација је имала да буде принудна. Један плакат, снабдевен печатом општине београдске, наређивао је и то који се препарат за дератизацију има употребити, у којој количини и по којој цени, под претњом, да ће сваки грађанин бити кажњен ако не набави дотичну количину тога препарата, за који је још речено да ће се продавати по квартовима Управе града Београда на бонове.

Међутим, одмах сутрадан Управа града Београда дала је исправку у новинама, да она није издала никакву сличну наредбу, јер да у томе није

имала ни законског ослонаца ни у једном пропису постојећих закона.

Кад је све то изишло на јавност и кад се све то сазнало, Општински суд, онај исти који је донео горња решења, наредио је неку истрагу, коју сад води једна комисија али само над извесним субалтерним општинским чиновницима, док сам Суд, који је сва решења потписивао и доносио и који, до објаве у штампи, није ништа предузимао да се наведени плакати не објављују, скида сваку одговорност са себе под разним изговорима, као на пример: да је наредба Суда рђаво «интерпретирана»; да је рђаво стилизована и прерано објављена; да Суд «последњи израз» дератизација није управо ни разумео, кад је решење потписано итд. Све су то, наравно, само бесмислени и, ако хоћете, још исувише смешни и врло неозбиљни одговори, којима, свакако, најмање има места у једној афери, која је београдске грађане имала да кошта око петнаест или можда више милиона динара.

Нисам до данас чуо нити прочитао да се г. Министар унутрашњих послова, као законска надзорна власт над радом у Општини београдској, заинтересовао овом афером и радом Суда у овој афери, па сам због тога слободан да питам Г. Министра и да тражим да ми у Народној скупштини изволи одговорити:

1) Је ли воља, да преко својих органа испита целу ову аферу, која је у Општини београдској створена одлукама самога Суда и да резултат истраге објави?

2) Сматра ли да је довољна само исправка Управе града Београда по овој афери, или да треба узети законски на одговор и казнити оне, који су злоупотређавали позив на ауторитет државне власти у познатим плакатима?

3) Налази ли да садашња управа Београдске општине, после свега што се десило у овој афери, може имати довољно ауторитета да и даље остане на томе месту као власт, кад цео град само са потсмехом и жаљењем говори о свему што се догодило у вези са овом афером?

4) Шта мисли Г. Министар предузети да се овакви и слични случајеви више не догоде у Београдској општини, који изазивају рђаво мишљење о престоници наше Краљевине не само у унутрашњости земље, већ и у иностранству?

Примите, уважени Господине Министре, и овом приликом уверење о моме особитом поштовању.

7 новембра 1932 године
Београд.

Инж. Јов. Мисирлић, с. р.
народни посланик

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ БЕОГРАД

Нас 134 народна посланика, поднели смо још почетком априла месеца законски предлог за измену и допуне закона о апотекама и надзору над промотом лекова, заведеног у Народној скупштини по бр. 6721 од 8-IV-1932 године.

Овај поднети законски предлог прочитан је на педесетом редовном састанку Народне скупштине 8 августа т. г. и Господин Претседник Скупштине најавио је, као што се види из стенографске белешке,

да ће се, поред осталих и за овај законски предлог изабрати нарочити одбор ради проучавања истог.

Како смо сада већ од 20 октобра ушли и у редован сазив Народне скупштине, а овај законски предлог не износи се на дневни ред то понова, а на основу §-а 51 Закона о пословном реду у Народној скупштини, подносимо горе поменути законски предлог и молимо Претседништво, да изволи одмах исти поднети Народној скупштини на решавање.

Образложење ће дати првотписати.

1 новембра 1932 године

Београд.

Предлагачи:

народни посланици:

Милош П. Драговић, Милан В. Поповић, Милadin Величковић, Игњат Б. Стефановић, Јован Довезенски, Крета Стрезовић, Драгић, Н. Шелмић, Божа Ц. Јеличић, Душан М. Живојиновић, Јоца М. Селић, Милан Р. Степановић, Марко Машин, Тринко Нинковић, Јев. Поповић, Хаџи Љуба Патриотић, Хасан Торомановић, Б. Христић, Ал. М. Додић,

Мих. В. Кретић, Добр. Јовичић, Стаменко Стошић, Стеван Вудишин, Милован Лазаревић, Анте Мastroвић, Ђорђе Ђирић, Милан Грубачевић, Живко Даниловић, Ристо Ђокић, Филип Ђековић, Миљан М. Радоњић, Др. Ауер Људевит, Др. Богдан Видовић, Хајдубак Антон, Вјекослав Спиндлер, Антон Илић, Јакоб Земљић, Антон Крејчи, Ђуро Марјан, Станко Тркуља, Милан А. Божић, Васиљ Грђић, Јакоб С. Томић, Јов. Аранђеловић, Шафир Алиловић, Милан Добровић, Мил. Живановић, др. Никола Ипкић, Ђока Матић, Стјепан В. Ваљавец, Недељко Праљак, Др. Богић Вукићевић, Ј. Стажић, Матеја Мацковић, Шифтар, Др. Бранко Бараћ, Др. Милован Грба, Ђорђе Парабуки, Јоаким Куњалић, Живојин Јеремић, А. Ђ. Кујунџић, Мирко Пл. Урошевић, Рад. Н. Брушија, М. П. Марковић, Др. Милорад Ј. Костић, Чед. Н. Захарић, У. Н. Недељковић, Јордан Бабаковић, инж. Вељко Вељковић с. р.

(Пројект Закона штампан 8 августа при редовном састанку).

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ДЕЛА

Пов. Бр. 6411

Рег. ознака

Два прилога.

ПРЕДМЕТ: Предлог Закона о Споразуму о научним, школским и уметничким односима, закључен и потписан у Варшави 2 децембра 1931 између Краљевине Југославије и Републике Пољске.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

У прилогу /1 част нам је доставити Вам оригинални Указ Његовог Величанства Краља од 5 априла 1932 године, којим смо овлашћени у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије да можемо поднети на решавање Народном претставништву предлог закона о Споразуму о научним, школским и уметничким односима, закљученом и потписаном у Варшави, 2 децембра 1931 године између Краљевине Југославије и Републике Пољске:

У прилогу /2 част нам је доставити Вам образложење са предлогом закона о горе поменутом Споразуму, с молбом да се исти изволи изнети на решавање пред Народну Скупштину.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о нашем особитом поштовању.

Претседник Министарског савета
Министар иностраних послова,

Др. В. Маринковић, с. р.

Министар просвете,

Др. Драгутин С. Којић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Претседника Нашег Министарског савета, Министра иностраних послова и Нашег Министра просвете а по саслушању Нашег Министарског савета решили смо и решавамо:

Овлашћује се Претседник Нашег Министарског

савета, Наш Министар Иностранних послова и Наш Министар просвете, да могу на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народном претставништву на решавање:

Предлог закона о Споразуму о научним, школ-

ским и уметничким односима, закљученом и потписаном у Варшави, 2 децембра 1931 године, између Краљевине Југославије и Републике Пољске.

5 априла 1932 године
у Београду.

Претседник Министарског савета
Министар иностраних послова,

Др. Маринковић, с. р.,

Министар просвете,

Др. Драгутин С. Ђојић с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Споразум о научним, школским и уметничким односима између Југославије и Пољске закључен је у духу Пакта пријатељства и срдачне сарадње закљученог 18 септембра 1926 између ове две државе.

У члановима 1—3 овог Споразума предвиђа се образовање једне заједничке техничке комисије, састављене од две поткомисије, у циљу проучавања свих узајамних односа у научном, школском и уметничком погледу, начин именовања њихових чланова и услови њиховог функционисања.

Члан 4 излаже задатак тих поткомисија, организовање чешћега контакта, отварање посебних споразума, измена наставника, организовање фе-

Претседник Нашег Министарског савета, Наш Министар иностраних послова и Наш Министар Просвете нека заврше овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ријалних курсева, излета, колонија, изложби ит.д., измена научних публикација, пропагирање превода и развијање односа између обостраних научних установа.

У члану 5 поткомисија ће у кругу своје надлежности непосредно саобраћати.

Споразум је закључен на пет година, с тим, да се увек продужава на нов период од пет година, ако се не откаже на шест месеци пре истека сваког периода.

Имена ратификационих инструмената има се обавити у Варшави и Споразум ступа на снагу 30-ог дана после те измене.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

Споразуму о научним, школским и уметничким односима, закљученом и потписаном у Варшави, 2 децембра 1931 године, између Краљевине Југославије и Републике Пољске,

који гласи:

§ 1

Одобрава се и добија законску снагу Споразум о научним, школским и уметничким односима, закључен и потписан у Варшави, 2 децембра 1931 године између Краљевине Југославије и Републике Пољске, чији текст на француском језику и преводу гласи:

СПОРАЗУМ

О научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске

Влада Краљевине Југославије

и

Влада Републике Пољске

Сматрајући да

Пакт пријатељства и срдачне сарадње између Југославије и Пољске од 18 септембра 1926 треба да добије примену и у области узајамне интелектуалне сарадње, констатујући да се та сарадња састоји на првом месту у одржавању и развијању научних, школских и уметничких односа и да је такве природе да ефикасно доприноси обликовању оба народа обзиром на блискост њихове расе и језика, подједнако задахнуте жељом да свима

средствима појачају и помогну те односе, одлучиле су да закључе у том циљу један споразум и именовале су као своје респективне Пуномоћнике, и то:

Влада Краљевине Југославије:

Њ. Е. Господина др. Војислава Маринковића, Министра Иностранних Послова, и Њ. Е. Господина Божидара Максимовића, Министра Просвете;

Влада Републике Пољске:

Њ. Е. Господина Августа Залеског, Министра Иностранних Послова, и Њ. Е. Господина Јануша Једрзејевића, Министра Вера и Просвете; који су се, пошто су једни другима саопштили своја пуномоћства, нађена у доброј и прописној форми, сложили о следећим одредбама:

Члан 1

Једна техничка Комисија биће образована у циљу проучавања свих питања која се тичу научних, школских и уметничких односа између Високих страна Уговорница и да предлажу респективним властима мере погодне за развијање тих односа.

Члан 2

Комисија предвиђена у члану 1 подељена је на две поткомисије, од којих једна заседава у Београду,

а друга у Варшави, под председништвом респективних Министара Просвете.

Свака поткомисија састављена је од четири члана, од којих један делегат Министарства Иностранних Послова, два делегата Министарства Просвете и један делегат поткомисије оне друге Стране Уговорнице.

Члан 3

Чланови поткомисија, изузимајући страног члана, именују респективни Министри просвете на три године, при чему се њихови мандати могу обновити.

Претседници поткомисија одредиће сваки једног годишњег потпретседника.

Свака поткомисија састајаће се најмање једаред сваке године. Поткомисије ће саме регулисати унутарњи режим свога функционисања.

Члан 4

Поткомисије имаће за задатак: а) да организују чешћи контакт између претставника основне и средње наставе обеју Држава Уговорница, уводећи ту, у границама могућности, учешће географије и историје овог другог народа;

б) да стварају посебне споразуме ради регулисања, саобразно законима и правилницима који су на снази у свакој од Држава Уговорница, еквивалентност школства и степена што ће допуштати држављанима једне од обеју земаља да похађају у установама оне друге земље курсеве и да се тамо подвргавају респективним испитима без икаквог одуговлачења или ометања њихових студија. Разуме се да је ступање у извесне каријере отворено странцима само у мери подударној са реченим законима и правилницима;

в) да олакшавају између њака основне, средње и више наставе под најповољнијим условима;

г) да организују између професора више на-

ставе као и чиновника Државних библиотека и Народних музеја; да помажу односе између претставника науке, књижевности, уметности, позоришта, филма и радиа обеју Држава Уговорница;

д) да организују феријалне курсеве, туристичке излете, феријалне колоније за младеж, сарадњу удружења студената, локалне изложбе, турнеје уметника, народних позоришта и одличних књижевника, те да би држављани једне од Држава Уговорница боље упознали земљу и културу оне друге;

ђ) да организују измену научних публикација, да помажу пропагирање превода најбољих књижевних дела једне земље Уговорнице у оној другој; да олакшавају и организују односе између научних установа, јавних библиотека и центара народне просвете.

Члан 5

Поткомисије моћи ће саобраћати непосредно између себе по предмету свих питања која чине део њихове надлежности и која су поднесена на одлуку њиховим респективним Владама.

Члан 6

Овај споразум биће ратификован и инструменти ратификације његове биће измењани у Варшави чим то буде могућно.

Он ће ступити на снагу 30-ог дана рачунајући од датума измене ратификације.

Овај споразум закључен је на пет година рачунајући од дана његовог стављања на снагу.

Ако не буде отказан при истеку тог периода на шест месеци унапред, сматраће се као прећутно обновљен за један нови период од пет година и тако редом.

У потврду чега су Пуномоћници потписали овај Споразум и на њега ставили своје печате.

Рађено у два примерка, у Варшави, 2 децембра 1931.

(М. П.) Др. В. Маринковић, с. р.

(М. П.) В. Максимовић, с. р.

(М. П.) Август Залески, с. р.

(М. П.) Ј. Једрзејевич, с. р.

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

ОДЕЉЕЊЕ ЗА САМОУПРАВУ IV
IV бр. 1726

7 новембра 1932 год.

БЕОГРАД

ГОСПОДИНУ

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

У прилогу под ./.. част ми је доставити Вам пројекат закона о општинама. У исто време част ми је у прилогу под ./.. послати Вам указ IV бр.

1725 којим сам на основу чл. 63 Устава овлашћен да тај законски пројекат поднесем Народној претставнишћу на решење.

Министар унутрашњих послова,

Жив. А. Лазић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божијој и вољи народној

Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра унутрашњих послова и по саслушању Нашег Министарског савета, а на основу члана 63 Устава,

РЕШИЛИ СМО И РЕШАВАМО:

Овлашћује се Наш Министар унутрашњих по-

3 новембра 1932 године
у Београду.

Министар унутрашњих послова,

Жив. А. Јазин, с. р.

ПРОЈЕКАТ

ЗАКОНА О ОПШТИНАМА

1. Опште одредбе

§ 1

Општине су самоуправна тела, и правна лица по јавном и приватном праву.

§ 2

Општине су, по простору на који се распростире њихова власт, непрекидне — природне и економске — јединице.

Свако земљиште мора бити у саставу једне општине.

Границе сваке општине морају бити видно обележене у природи.

§ 3

Свака општина мора имати најмање 2000 становника.

Изузетно, у местима где то захтевају теренске прилике и ретка насељеност, општине могу имати и испод 2000 становника.

§ 4

Решавање спорова о просторној надлежности између општина спада у надлежност средњег начелника. Ако је спор између општина двају срезова, надлежан је бан, а ако је спор између општина разних бановина, Министар унутрашњих послова.

§ 5

О поправкама граница између појединих општина, на захтев које од интересованих општина, решава бан, а ако су у питању општине разних бановина, Министар унутрашњих послова.

Пре решења позива се заинтересоване општине да се међусобно споразмеју.

§ 6

Спајање општина, стварање нових општина

слова да може поднети Народном претставништву на решење предлог закона о општинама.

Наш Министар унутрашњих послова нека изврши овај указ.

АЛЕКСАНДАР с. р.

разгруписавањем, одвајање појединих села из једне општине и придавање другој у границама једнога среза, може се извршити, ако то затраже дотични општински одбори у седницама у којима су присутне две трећине одборника, односно по тражењу већине бирача на местном збору. Одлука се доноси Краљевим указом на предлог Министра унутрашњих послова.

§ 7

При раздвајању, ако се поједини делови који долазе у питање у погледу права и обавеза као и расподеле општинских службеника не могу споразумети у року од три месеца, спор ће се предати на решење, најдаље у року од месец дана изабраном суду који образује надзорна државна власт. У изабрани суд бирају по два представника интересоване стране, а ако се судије у погледу председника не сложе, њега ће одредити бан. Општински службеници дужни су према споразуму општина, односно одлуци изабраног суда преузети службу, ако одговара њиховом досадашњем положају.

§ 8

Послове око организовања нове општине припремиће и спровећиће најдаље у року од три месеца органи оне општине која на овој општини даје највише становника.

§ 9

У случају промене обима општина по одредбама § 6 нови избори у свима заинтересованим општинама извршиће се у року од три месеца после обнародовања указа, односно закона.

§ 10

Име и седиште општине одређује се Краљевим указом на предлог Министра унутрашњих послова.

§ 11

Решења донесена по § 5 као и укази по § 6 и 10 добијају обавезну снагу по обнародовању у Службеним новинама.

§ 12

Свака општина мора употребљавати печат на коме ће у средини бити државни грб, а уоколом име општине и среза у коме се налази. Осим печата, општина може употребљавати и свој од власти признати грб.

§ 13

Свака општина дужна је имати у свом седишту на подесном и угледном месту зграду за општинску управу — општински дом. Зграда мора имати собу за канцеларију општинске управе, чекаоницу, собу за седнице општинског одбора као и просторије за општинску стражу и притвор (одвојено за мушке и женске).

II. Чланови и становници општине

§ 14

Члан општине може бити само држављанин Краљевине Југославије. Сваки држављанин мора бити члан једне општине.

Завичајност је исто што и чланство једне општине по овом закону.

Чланство једне општине губи се само кад се стекне чланство друге општине по прописима овога закона, или губитком држављанства.

§ 15

По закону жена добија чланство мужа, мало летна брачна деца оца, ванбрачна малолетна деца мајке, малолетна позаконена деца оца од дана рођења, а усвојена малолетна деца усвојитеља; наводчад стичу чланство у општини у којој су нађена.

Државни службеници и јавни службеници локалних самоуправа, као и свештеници, по закону су чланови општине у којој је њихово стално службено седиште од дана изјаве да желе бити чланови те општине.

Законито разведена жена задржава чланство у општини у којој је била надлежна у тренутку развода брака, а ако је брак поништен, враћа се у чланство општине којој је припадала пре удаје.

§ 16

За пријем у чланство друге општине потребно је:

1) да молилац ужива частна права;
2) да се не налази под судском истрагом или оптужбом за дела која повлаче губитак частних права;

3) да може издржавати себе и своју породицу.

Одлуку о пријему доноси општински одбор, који пријем не може одбити ако су испуњени предњи услови и ако је молилац најмање пет година стално настањен у тој општини.

Општина о одлуци о пријему у чланство извештава ону општину којој је молилац дотле припадао.

Без овог извештаја општина не може никога избрисати из списка својих чланова.

Ако је неко лице стално настањено најмање десет година у једној општини, а она не може против њега, с погледом на то време, ставити приговоре наведене под тач. 1, 2 и 3 овог параграфа, по закону је стекло чланство ове општине и изгубило у општини у којој га је до тада уживало, осим ако изјави да задржава досадашње чланство и докаже да надлежна општина на то пристаје.

§ 17

Спорове о чланству једног лица између општине решава општа управна власт првог степена.

§ 18

Лицу за које се не може утврдити којој општини као члан припада, одредиће се чланство оне општине у којој је рођено. Ако се ова не може утврдити, онда оне општине у којој је последњих пет година било најдуже настањено, а ако се не може и ово утврдити, онда оне општине у којој се налази све дотле док се не утврди његово право чланство.

§ 19

Лица која буду примљена у држављанство, ако нису уз молбу поднела обећање једне општине да ће их примити у чланство, чланови су у првом реду оне општине у којој су рођена, у другом реду у којој су стално настањена, и најзад оне општине у којој се желе стално настанити, што ће се у решењу о пријему у држављанство означити.

§ 20

Општина може изабрати за почасне чланове општине лица заслужна за земљу и општину.

§ 21

Чланови општине који осиромаше, а не могу привређивати, и ако немају кога ко би их по закону био дужан издржавати и помоћи, односно уколико немају права на помоћ по ком другом закону, или не уживају то са које друге стране, имају права на издржавање односно на помоћ из општинских средстава, односно из средстава добротворних установа којима општина рукује.

Општине не смеју ни члановима других општине ускратити најпотребнију помоћ, ако падну у беду, али имају о томе одмах извести надлежну општину. Општини припада право на накнаду дане помоћи управним путем.

§ 22

Сви становници општине, иако нису чланови, имају права на становање у општини уколико то није важећим прописима другачије одређено, као и право уживања општинских добара и установа одређених за јавну употребу, а тако исто имају и све дужности у подношењу општинских терета.

§ 23

Свака је општина дужна водити списак свога

становништва, а одвојено списак својих чланова, и издавати на захтев о томе јавне исправе.

III. Организација

A. Општински одбор

§ 24

Општински одбор састоји се:

- 1) у општинама до 2000 становника из 12 одборника;
- 2) у општинама преко 2000 до 4000 становника из 18 одборника;
- 3) у општинама преко 4000 до 8000 становника из 21 одборника и
- 4) у општинама преко 8000 становника из 24 одборника.

§ 25

Општински одбор бира се општим, једнаким, непосредним и јавним гласањем на четири године.

Бирачку способност имају сви становници који су уведени у бирачки списак општине према закону о бирачким списковима.

§ 26

За општинског одборника може бити изабран онај члан општине који имају бирачко право према закону о бирачким списковима и који је навршио 30 година, а није искључен од избора.

§ 27

Не могу бити одборници:

- 1) општински службеници док су у активној служби;
- 2) чиновници оних власти које над општином воде непосредан надзор;
- 3) они који су са општином у парници док се парница не сврши;
- 4) општински набављачи, предузимачи општинских радова и закупци општинских добара и прихода;
- 5) они који имају о управи општине имовине или о управи којег општинског завода, или о повереном им од општине каквом послу рачун положити, док то не учине;
- 6) за време од четири године, рачунајући од дана избора, они који се без оправданог разлога не приме избора;
- 7) они који уживају стално издржавање или потпору из општинских или других јавних средстава.

§ 28

Лица која не говоре и не пишу службеним језиком, и која се налазе у активној државној или самоуправној служби, и свештеници, не могу бити стављени као кандидати на прва три места кандидатске листе.

§ 29

Редовне изборе за општинске одборнике наређује бан по овлашћењу Министра унутрашњих послова.

На пет дана пред редовне изборе не може никаква власт позивати бираче ни на какве скупове, као: на заједнички рад или кулук, или на војничке смотре или вежбања, осим случаја преке опасности; тако исто не може позивати ни поједине бираче, осим у случајевима неодложне потребе или у случајевима ислеђивања злочина или преступа ма које врсте. Ако су бирачи били раније позвани или некупљени, мораће се распустити на два дана пре избора.

§ 30

Гласање се врши по бирачким списковима на онолико места, колико тих спискова има, а гласачко место мора бити на подручју дотичне општине. Гласање се не може вршити по богомољама.

Дан избора, место где ће се гласати и зграде у којима ће се гласати општинска ће управа обзнанити најмање месец дана пре дана одређеног за избор; у тај рок не рачуна се дан огласа и дан избора.

§ 31

За свако место где се гласа биће образован бирачки одбор који се састоји из три члана и исто толико заменика.

§ 32

У општинама где се гласа на више места постоји и главни бирачки одбор који се састоји из свих претседника појединих гласачких места и једног општинског одборника или његовог заменика.

§ 33

Бирачки одбори одлучују већином гласова. У случају равне поделе гласова сматра се да је усвојено оно зашто је гласао претседник.

Претставници кандидатских листа имају право присуствовати раду бирачког као и главног бирачког одбора за све време избора и стављати примедбе које се на захтев уносе у записник.

§ 34

Бирачи могу гласати сваки само један пут, само лично, само на гласачком месту своје општине и само за једну од утврђених кандидатских листа.

Претседник и чланови бирачких одбора гласаће на оном гласачком месту где су одређени.

§ 35

Избор ће се вршити по кандидатским листама које морају садржати онолико кандидата и заменика колико општина има одборника, изузев случаја из § 47.

§ 36

Кандидатска листа садржи: породично и рођено име, занимање и стан кандидата и заменика; датум и место издања и потписе предлагача.

У општинама у којима има посебних делова према одељку VIII кандидатска листа мора садржавати најмање по једног кандидата и заменика из сваког посебног дела.

Кандидатска листа може имати свога претставника или заменика у бирачком одбору. То ће се назначити на кандидатској листи испод имена кандидата. Код општина где се гласа на више места, претставник и заменик може се одредити за свако место.

§ 37

Кандидатска листа предаје се у два оригинална примерка надлежном средском односно првостепеном (окружном) суду на потврду непосредно или преко дотичног председника општине најдаље до осмог дана пре избора.

У случају да је листа предана председнику општине, он је мора послати суду на поступак у року од двадесет и четири сата. Листе предају два писмена предлагача чије се изјаве стављају у записник.

Уз оригиналне листе предаје се писмени пристанак кандидата и по један примерак кандидатске листе за свако гласачко место без имена предлагача.

Надлежни суд, у року од четрдесет и осам сати од пријема, прегледа листу и, пошто се увери да је она прописно састављена, потврђује је. У противном је одбацује, о чему подносиоца извештава решењем.

Од потврђене листе суд један примерак задржава за своју архиву, један предаје подносиоцима, а оне без имена предлагача шаље дотичној општини да их преда бирачким одборима.

Решење суда о одбијању и потврди кандидатских листа коначно је.

§ 38

Кандидатска листа може се упутити суду и поштом, препоручено. Дан предаје пошти сматра се као дан предаје суду.

§ 39

Кандидатске листе потврђене од стране суда не могу се више исправљати и мењати, осим случаја да од дана потврђене листе па до дана избора који кандидат умре или изгуби услове предвиђене законом. Измена у овим случајевима може бити само до трећег дана пре избора. Овако измењена листа предаје се понова суду, на потврду по прописима овог закона. Суд са овако измењеним кандидатским листама у свему поступа по одредбама § 37.

За време судског одмора дежурни судија врши послове које иначе врши суд у погледу избора.

§ 40

Нико не сме ступити на биралиште под оружјем или са оруђем употребљивим за бој, осим случаја кад председник бирачког одбора позове оружану помоћ ради одржавања реда на биралишту.

Ни службеници државни или самоуправни који по службеној дужности носе оружје не могу ступити на биралиште под оружјем ради употребе свог бирачког права.

§ 41

Бирачки одбор не може никоме ускратити да гласа који је уписан у бирачки списак.

§ 42

Никаква власт не може ни у ком случају узети бирача на одговор за глас који је дао на избору.

§ 43

Гласање траје непрекидно цео дан до 6 сати по подне. Само у случају нереда, а по пристанку одборске већине, може се избор прекинути за време док се ред не поврати. Повод нереда и време за које је избор морао бити прекинут забележиће се у записник.

У 6 сати затвара се двориште или зграда, ако дворишта нема, и нико се више неће пустити унутра, али ће се продужити и даље примање гласова: од оних бирача који се затекну у дворишту или згради све док они сви не гласају, па ма докле то трајало. Ако је гласање због нереда морало бити прекинуто дужи од једног сата, за толико ће се доцније од 6 сати престати са пуштањем бирача на биралиште.

§ 44

За све време гласања водиће се записник о свему што се деси и што ма који од чланова бирачког одбора нађе за вредно да се забележи. Сви чланови одбора морају потписати записник.

Сваки члан одбора може одвајати мишљење и стављати своје примедбе.

§ 45

Точење или давање ма на какав начин алкохолних пића забрањено је на дан избора, на дан пре избора и на дан после избора. Ову ће забрану општина обнародовати.

§ 46

Ако је било више кандидатских листа, бирачки ће одбор, односно главни бирачки одбор огласити да су изабрани кандидати са оне листе која је добила највећи број гласова.

Ако две најјаче кандидатске листе добију једнаки број гласова, избор ће се поновити у другу наредну недељу, што ће председник општине објавити чим га о томе обавести бирачки, односно главни бирачки одбор.

§ 47

На упражњена места одборника долазе по реду заменици.

Ако се после исцрпене листе упражњи више од једне трећине одборничких места, расписаће се за та места избор у року од месец дана. У том случају број кандидата на листи и њихових заменика биће раван броју упражњених места.

Ако се упражне места првих трију кандидата са листе, или ако се одбор смањи на једну трећину, врши се нов избор у целости.

§ 48

Ако на дан избора због нереда или из буди каквих узрока не буде извршено гласање на једном или више гласачких места, бирачки ће одбор одмах

наредити да се на свим тим местима изврши гласање у пдућу недељу. На овом гласању поступаће се у свему онако као и при првом гласању. Да ће се накнадно гласати претседник општине објавиће у дотичној општини истога дана када му то јави бирачки одбор.

§ 49.

Против неправилности избора има сваки уписани бирач право жалбе надлежном управном суду у року од осам дана рачунајући од дана избора.

Жалба се предаје претседнику општине, који је дужан послати је надзорној власти са односним актима у року од два дана по истеку рока за подношење жалби. Надзорна ће власт увођење у дужност изабраних задржати од извршења, утврђујући да постоји жалба, а предмет ће послати у року од два дана на решење управном суду. Жалилац може преписе жалбе послати и непосредно решавајућој власти, која ће га сматрати оригиналом ако општина односно надзорна власт у законом року не пошаље оригинал.

Дан предаје жалбе пошти препоручено рачуна се као дан када је жалба предана општини, односно решавајућој власти.

О жалбама решава се по одељењима и мора се донети одлука од месец дана по пријему акта. Против овог решења нема даљег правног лека.

Ако се поништи избор због неправилног поступка бирачког одбора, има се најдаље у року од месец дана од дана пријема одлуке извршити нов избор. У овом случају поставља се нов бирачки одбор по прописима овог закона, а кандидатеке листе остају исте које и за избор, који је био поништен.

Ако се поништи избор због других неправилности, има се извршити нови избор у року од два месеца са обновом целог предизборног поступка.

Ако решавајућа власт нађе да је неправилно само утврђење резултата избора, сама ће правилно утврдити тај резултат.

§ 50

Ближе одредбе о саставу кандидатских листа, о саставу и раду бирачких одбора, и о поступку код гласања прописане уредбом за сваку бановину бановинско веће. Ову уредбу по претходном одобрењу Министра унутрашњих послова обнародоваће бан.

§ 51

У погледу кривица код општинских избора и кривичног поступка имају се сходно применити законски прописи о избору народних посланика.

Новчане казне, изречене у изборним кривицама, изричу се у корист општине.

§ 52

До увођења у дужност новог општинског одбора стари одбор врши дужност.

§ 53

Новоизабрани општински одборници уводе се у дужност чим избор постане извршним.

§ 54

Прву седницу по извршности избора сазива дотадашња општинска управа. Ако то општинска управа не учини у року од пет дана, учиниће надзорна власт у року од следећих осам дана. Размак од дана сазива до дана за који је седница сазвана не може бити дужи од осам дана.

§ 55

На првој седници сви изабрани полажу следећу заклетву:

„Ја Н. Н. заклинам се једињим Богом да ћу Краљу и отаџбини бити веран; да ћу се у раду придржавати устава и земаљских закона; да ћу чувати тековине државног и народног јединства и да ћу дужности свога звања тачно отпављати и самоуправне и државне интересе савесно заступати и бранити. Тако ми Бог помогао“.

Заклетва се уноси у записник, и потписују је сви заклетви.

§ 56

Изабрани је дужан примити се избора. Но ако би то одбио без оправданих разлога, или не би хтео положити заклетву у року који му се остави, губи мандат, и општински ће га одбор казнити новчано до 1000 динара.

§ 57

Изабрани морају остати на својим положајима и вршити службу за све време док траје њихов мандат.

Само они код којих постоје такви узроци који их спречавају да даље врше ову дужност, могу дати оставке. О томе решава општински одбор на првој наредној седници.

§ 58

Одбор доноси одлуке у седницама.

Одборске седнице сазива претседник општине према потреби, а најмање свака три месеца. Он је дужан најдаље у року од три дана сазвати ванредну седницу за расправу оних предмета ради којих је трећина одборника или надзорна власт тражила сазив седнице. Позив на седницу мора се писмено и благовремено доставити сваком одборнику и надзорној власти, и објавити на општинском дому — иначе се седница не може одржати. У позиву мора бити означено место, дан и време састанка и дневни ред.

У седници се не може расправљати о предметима који нису на дневном реду.

Предлози које одборник пре седнице преда претседнику писмено или саопшти усмено, могу се на редовној седници по свршеном дневном реду узети у расправу, ако одбор већином гласова то одобри; иначе имају се упутити општинској управи и ставити на дневни ред наредне седнице.

Свака општина може донети пословни ред за рад општинског одбора. Пословни ред одобрава бан.

§ 59

Општинског одборника који без оправданог

разлога изостане од три узастопне седнице или напусти седницу и тиме осујети рад одбора, општински одбор може казнити новчано до 300 динара.

Општински одбор може разрешити дужности одборника који у току једне године изостане са више од половине седница без оправданог разлога.

§ 60

Да би одбор могао решавати, мора у седници бити половина и један више од стварног броја одборника, што ће се утврдити у почетку седнице. Сматра се да потребан број присутних постоји, ако се то не оспорава и противно не утврди. Ако се то утврди, претседник ће седницу закључити.

Ако се седница није могла одржати због тога што није дошао довољан број одборника или што је седница морала бити прекинута услед констатовања недовољног броја одборника, сазива се друга са истим дневним редом. На тој седници може се решавати, ако је присутна најмање једна трећина стварног броја одборника. У позиву за седницу имају се одборници на то упозорити.

§ 61

Општински одбор решава већином даних гласова. При једнакој подели гласова сматра се да је предлог одбачен.

§ 62

Одборске седнице су јавне, осим случаја кад претседник или једна петина присутних одборника затражи да седница буде тајна. Али, ако одбор у току једне седнице нађе да нема места тајној седници, претвара се ова у јавну.

Буџет и завршни рачун мора се решавати у јавној седници.

Одлуке се увек проглашавају у јавној седници.

§ 63

На седници одбора гласа се јавно. Ако одбор закључи да се тајно гласа, гласаће се листићима.

Избор општинских службеника увек се врши тајним гласањем.

§ 64

Одборници се искључују од расправљања и решавања у оним случајевима у којима се искључују и управни органи по општем управном поступку, а не могу тада као одборници ни бити присутни.

§ 65

Претседник општине отвара, руководи и закључује седнице; председава и одржава ред на седницама.

Претседник може казнити ономеном поједине одборнике који се не би покоравали његовим наредбама, изданим у интересу реда, достојанства и неметаног рада у седници. Ако омомена остане безуспешна, може одбор на предлог претседника изрећи новчану казну до 300 динара. Ако понашање одборника и даље онемогућава рад одбора, одбор га може искључити из дотичне седнице. Иначе

одборник за свој рад на седницама одбора одговара пред редовним судовима за злочина и преступна дела.

§ 66

Одборници за њихов рад у општинском одбору немају никакву плату од општине. Ако по општинској потреби врше какав посао ван одборских седница, скопчан са трошковима, одбор им може одредити накнаду.

§ 67

О седницама општинског одбора води се записник у који се има записати: дневни ред седнице; да ли је свима одборницима достављен позив за седницу; имена присутних одборника; кратак садржај сваког предмета и предлога; исход гласања за сваки предлог и закључак одбора.

Одборник има право да прикључи записнику своје одвојено мишљење.

Записник потписује претседник, два одборника које за то одбор одреди и записничар.

Б Општинска управа и претседник

§ 68

На челу општине стоји претседник. Претседник је онај одборник који је изабран као носилац кандидатске листе.

§ 69

На првој седници општински одбор бира појединачно два до три одборника за чланове општинске управе и толико заменика. Број одређује општински одбор према потреби, с погледом на број чланова општинског одбора и обим послова. У управу улази као члан и други по реду са кандидатске листе изабрани одборник.

Избор се врши тајним гласањем. Ако при првом гласању не добије ни један кандидат апсолутну већину даних гласова, гласаће се поново. Ако и на поновном гласању нико не добије апсолутну већину, вршиће се уки избор између два кандидата који су добили највећи број гласова. Ако је остало неодлучено која лица улазе у уки избор, онда претседник одлучује коцком која два кандидата улазе у тај избор. У случају равне поделе гласова при ужем избору између два кандидата одлучује коцком.

При ужем избору гласови дани за лица која не улазе у тај избор не узимају се у обзир.

Лица која не говоре и не пишу службеним језиком, свештеници, лица која се налазе у служби ресора Министарства унутрашњих послова, Министарства шума и рудника и Министарства финансија, као и чиновници Аграрне реформе, бановински службеници истих ресора и службеници општинске самоуправе не могу бити чланови општинске управе и њихови заменици.

§ 70

Претседника у случају његове спречености замењује други по реду са кандидатске листе изабрани одборник, а ако је и он спречен, трећи.

§ 71

Управа је помоћни орган општинског одбора. Управу чине председник и чланови. Састаје се на позив председника, а може пуновајно решавати, ако су поред председника присутна најмање још два члана.

Управа решава већином гласова; у случају равне поделе одлучује глас председника.

§ 72

Ако се упразни место председника, председник постаје лице изабрано на другом месту, у ком случају лице изабрано на трећем месту улази у управу као члан; а ако се и потом упразни место председника, председник постаје лице изабрано на трећем месту кандидатске листе, а тада општински одбор бира још једног члана управе.

§ 73

До увођења у дужност нове општинске управе стара управа врши дужност.

§ 74

Председник и чланови управе врше своју службу бесплатно.

Изузетно, у општинама где служба председника заузима све или већи део радног времена, општински одбор одредиће општинским статутом председнику сразмерну накнаду у облику годишње или месечне плате. И члановима општинске управе може се одредити извесна накнада, ако им рад заузима све или већи део времена.

IV. Делокруг општине

§ 75

Делокруг општине обухвата све послове који се тичу непосредно интереса општинске заједнице, а односе се на економски, културни и социјални напредак у општини.

Нарочито спадају овамо у потребном обиму:

1) управљање општинском имовином (доношење буџета, располагање општинским дажбинама, закључивање зајмова, куповање, продаја, давање у закуп општинске имовине, оснивање општинских предузећа);

2) старање за општинске саобраћајне установе (грађење и одржавање путева, мостова, скела, канала, поштовање тргова и улица, осветљење);

3) издржавање и потпомагање невољних и убогих, старање за одгој сиромашне и напуштене деце, подржавање добротворних завода и установа;

4) старање за добро здравствено стање становништва (одржавање лекарске службе, службе бабице и амбуланте, сузбијање заразних болести, старање за здраву воду за пиће, унапређивање грађење здравих станова, ватрогаство, снабдевање животним намирницама);

5) унапређивање народног господарства опште (оснивање и потпомагање односних задруга, набављање боље врсте семена, воћака, винове лозе, пасмина раскладне стоке, рибарство, побољшање

плодности земљишта, уређивање потока и бујица, оснивање завода за штедњу);

6) ширење и унапређивање народне просвете (подизање школа, оснивање књижница, читаоница, господарских течајева, течајева за домаћице, алфаветски течајеви, просветних друштава, приређивање просветних предавања).

§ 76

Општина врши местну полицију у колико је не врши државна власт, а напоје:

1) стара се за јавну, личну и имовну безбедност, морал, ред и мир у општини;

2) води надзор над странцима, сумњивим лицима и скитницама и спречава просјачење; извршује прописе о пријављивању странаца, радника и послуге;

3) води надзор над преноћиштима, гостионицама, кафанама и сличним радњама и дозвољава продужење радног времена у њима; даје дозволе за јавне забаве;

4) стара се о спречавању заразних болести; води надзор над продајом људске и сточне хране; над мерењем, над мерама, кланицама, продавницама животних намирница и над сајмовима;

5) стара се за безбедност јавног саобраћаја, за чистоћу и одржавање путева, мостова, обала, река, потока, јарака, бунара, појишта и у опште јавних направа;

6) врши надзор над грађевинама и даје дозволе за градње, отклања опасност од пожара и других непогода;

7) врши пољску полицију, одржава ред за пању и примењује прописе полицијске природе о унапређењу пољопривреде и сточарства, а сарађује на сузбијању сточних заразних болести.

§ 77

Општина врши казнену власт у свим преступима по местним уредбама (статутима) и местним наредбама, а у пословима местне полиције (§ 76) у колико кажњавање тих преступа не спада у надлежност других власти.

§ 78

Општина је дужна сарађивати и у другим местним пословима државне управе према постојећим прописима и налозима државних власти. Законом се могу поверити општинама нови такви послови, али треба да је једновремено предвиђено и покриће трошкова који су са извршењем тих послова скопчани.

V Надлежност општинских органа

§ 79

О пословима који спадају у делокруг општине према §§ 75 и 76, а о пословима предвиђеним у § 78 уколико се ради о средствима за вршење ових послова, надлежан је да решава општински одбор, уколико то овим законом није стављено у дужност општинској управи или председнику.

За одлуке одбора о задужењу општине и отуђењу непокретног имања, као и за све одлуке којима се везују општинске финансије прско рока трајања мандата општинског одбора, потребно је, по повољном мишљењу бана, одобрење Министра финансија у споразуму са Министром унутрашњих послова.

§ 80

Општински одбор може у кругу своје надлежности доносити за своју територију опште обавезне местне уредбе на основу закона и уредаба на закону основаних, као и у недостатку прописа којима би била уређена дотична питања. Те уредбе ступају на снагу кад их одобри бан и кад буду обнародоване на уобичајени начин у општини.

Ако се ове уредбе тичу пословања предвиђеног у § 76, може се у њима за непоковање предвидети казна у новцу до 200 динара у корист општине, или за случај неисплате новчане казне у остављеном року, затвор до два дана.

§ 81

У надлежност општинске управе спадају ови послови:

- 1) непосредно управљање општинском имовином;
- 2) састављање и предлагање општинског буџета и годишњег завршног рачуна;
- 3) вршење надзора над радом општинских установа и предузећа и давање упустава о извршавању одборских одлука;
- 4) одлучивање у хитним случајевима о непредвиђеним ванредним кредитима уз одобрење надзорне власти;
- 5) одобравање отсуства и одмора општинским службеницима до 15 дана;
- 6) припремање одлука одбора и вршење свих других послова које одбор ставља у управу у дужност;
- 7) нарицање казни у свима случајевима где то спада у надлежност општине.

§ 82

Претседник је претставник општине у свима њеним односима и пословима. Он је и извршни орган општинског одбора и шеф целе општинске администрације.

У његову дужност спада:

- 1) да извршава одлуке општинског одбора и управе, да подноси на одобрење одлуке за које је нужно више одобрење, а ако држи да која одлука општинског одбора нема потребног одобрења, или да је која одлука управе у противности са законом, да их спроведе надзорној власти, а до њеног решења да одложи извршење те одлуке;
- 2) да руководи администрацију општине и утврђује распоред рада свих општинских службеника, да чува општински печат, да потписује сва акта у име општине заједно са лицем које врши деловођску службу, односно, у стварима благајне са лицем, које врши благајничку службу, а у пословима које обавезују општину заједно са два члана општинске управе које за то одреди општински одбор;

3) да води редовну управу општинске имовине и установа и да чини у том смеру по потреби предлоге општинском одбору и управи, да се брине за прикупљање општинских прихода и да наређује издатке по буџету, одлукама општинске управе и одбора, да прегледа редовно, и то бар једанпут месечно, општинску касу и рачуне и да подноси о томе извештај управи и одбору;

4) да надзирава рад свих општинских службеника и управљање општинских установа и предузећа која имају засебну управу;

5) да одржава дисциплину и даје службеницима отсуство до осам дана;

6) да руководи у оквиру постојећих закона и прописа местну полицију и да врши послове државне управе који су стављени у дужност општинској власти § 78, као и да извршава у том смеру наредбе надлежних државних власти и да им подноси извештаје нарочито у случају; ако је потребна одредба, суделовање или њихова помоћ.

VI Општински службеници

§ 83

Бановинско веће донеће уредбу о општинским службеницима у којој ће прописати: опште услове за пријем у службу, минималне квалификације за главна службеничка места и начин попуњавања тих места, вршење службене дужности, престанак службе, евентуално установљење пензије и њено рачунање, дисциплинску одговорност као и састав и поступак код дисциплинских судова.

Ову уредбу одобрава и објављује бан.

§ 84

Општински службеници, који по општинском статуту полажу заклетву, полажу заклетву исту као и општински одборници.

§ 85

За штете које учине грађанима општински службеници, као и општински органи, неправилним и незаконитим вршењем службе, одговарају пред редовним судом службеник, односно орган, и општина.

§ 86

Где се уредбом бановинског већа призна право на пензију, за исплату личних и породичних пензија, може се установити пензијски фонд код банске управе. У том случају свака општина биће дужна да, поред приноса према потреби, унесе у фонд једанпут за свагда за свако место везано за право на пензију одређени принос према величини припадљивости везаних за то место, као и за свако доцније установљено такво место, а службеници улажу у пензијски фонд одређени проценат својих месечних припадљивости.

Пензијски фонд може бити заједнички за више бановина у ком случају мора имати заједничку управу.

Пензије ће се исплаћивати само из прихода фонда, а главница мора бити уложена уз пуну сигурност.

О количини пензије појединих службеника одлучиваће бан, који ће и наређивати исплату из фонда.

Спорови око права на пензију и одређивање количине пензије су административни.

§ 87.

Теже повреде дужности службе и угледа струке суди општински дисциплински суд при среском начелству, а у другом степену општински дисциплински суд при банској управи.

§ 88.

У границама уредбе бановинског већа свака ће општина донети статут којим се утврђују и систематизују места општинских службеника и уређују остали службенички односи.

Овај статут одобрава бан.

VII Општинске финансије

§ 89

Основна имовина општине, т. ј. непокретна добра и основни капитал морају се чувати неокрњени, и не могу се отуђити. Отуђење појединих делова основне имовине допуштено је по правилу само уз пуну накнаду вредности. Ова накнада улази у састав општинске имовине. Изузетци од тога допуштени су само за опште кори не циљеве и за унапређење општине уз одобрење по § 79.

О општинској имовини, у коју улазе све покретне и непокретне ствари општине као и сва њена права, водиће се књиге — инвентари. Одбор је дужан да те инвентаре прегледа сваке године, а сваки члан општине има права да их прегледа.

Стварна права морају бити укњижена у земљишним књигама, а новац уложен на приклад уз пунилату сигурност.

Новац за текуће потребе и вредности папира чуваће се у општинској каси, а исправе на сигурном месту. Страни вредносни папири не могу се набањати.

§ 90

Од основне општинске имовине могу се употребити за покриће општинских расхода само приходи.

Остварени вишци једне године уносе се у буџет као приклад за наредну годину.

Дугови општине могу се исплатити из основне општинске имовине по одобрењу бана, но с тим да се тој имовини изузето надокнади из годишњих прихода по унапред утврђеном плану који такође одобрава бан.

§ 91

Зајмови се могу узимати замо за ванредне потребе, а по правилу за трајне сврхе, које се не могу остварити из редовних годишњих прихода. Зајмови се морају отплаћивати по унапред утврђеном плану.

§ 92

Основ за општинске финансије чини општински буџет који се саставља за сваку годину унапред. Буџетска и рачунска година почиње и свршава се кад и буџетска и рачунска година по државном буџету. У буџет се уносе прегледно сви расходи по гранама: лични (принадлежности општинских службеника, уплате у пензијски фонд, награде почасним органима и т. д.) и стварни (потребе надлежства, порез на искретинне и предузећа општине плаћање дугова и камата, одржавање општинских зграда, путова, улица, мостова, трошкови за осветљење, снабдевање водом, здравствене мере, школске и полицијске потребе и т. д.).

Расходи морају бити покривени приходима.

Приходе општине сачињавају: приходи од општинске имовине и од предузећа, приходи од уложеног новца и други приходи.

За покриће својих потреба општине могу увести прирезе на непосредне државне порезе и општинске посредне порезе (трошарину и таксе).

Установљивање општинских посредних пореза и њихово повећавање одобрава власт која одобрава и буџет.

Ако се у општинском буџету показују приходи и расходи општинских предузећа, установа и фондова којима се засебно управља само у сумарном износу, уз општински буџет приложиће се и детаљни буџет ових предузећа, установа или фондова.

§ 93

Општинска ће управа саставити буџет најдаље на три месеца пре почетка буџетске године. Израђени пројекат буџета излаже се на општи увид грађанству за време од пет дана. Сваки члан општине, као и свако лице које плаћа непосредни порез у дотичној општини, има права ставити на предлог буџета своје примедбе.

Општински одбор расправља буџет са учињеним примедбама и донети одлуку.

§ 94

Буџет са свима одлукама одбора и са примедбама учињеним против њих шаље се надзорној власти. Надзорна власт је дужна прегледати буџет и уверити се да су у буџет унесени сви они издаци који по овом или другим законима падају на терет општине, и то у оноликом износу колики су по тим законима потребни; као и да је у опште састављен по постојећим прописима, па ако је то учињено, она га шаље бану најдаље на месец и по дана пре почетка буџетске године. Ако пак у буџет није унесено све што треба и како треба, надзорна власт чини одбору своје образложене примедбе.

Ако општински одбор не усвоји примедбе надзорне власти, надзорна ће власт послати буџет са својим примедбама бану најдаље на месец дана пре почетка буџетске године.

§ 95

Општинске буџете у којима општински прирез на државне непосредне порезе није већи од 100% одобрава бан, а буџете преко тога процента Мини-

стар финансија. Буџете са прирезом до 50% одобрава срески начелник, ако га овласти бан, а буџете са прирезом до 200% одобрава бан, ако га овласти Министар финансија.

Ако надлежна власт не одобри буџет у року од месец дана рачунајући од дана пријема, предложени буџет сматра ће се као одобрен.

Док нема одобреног буџета важиће стари буџет, а издаци ће се вршити по дванаестинама тога буџета.

§ 96

При прегруписању општина имају се у првој радној седници општинског одбора донети нови буџети и у року од 15 дана поднети надзорниј власти.

§ 97

Општинско се финансирање врши по буџету како је одобрен. Прекорачење појединих ставки као и преношења из једне ставке у другу нису допуштена.

О накнадним и ванредним кредитима одлучује одбор за чије је одлуке о томе потребно одобрење по § 95. Одлуке одбора о преношењу кредита из једне ставке у другу (вирманисање) одобрава надзорна власт. Ово преношење кредита може се вршити само код једнородних ставки.

§ 98

О свим општинским примањима и издавањима води општина рачун у нарочитој општинској рачунској књизи.

Општинска ће управа свака три месеца прегледати стање благајне и сравнити га са рачунским књигама и документима, па о томе поднети извештај општинском одбору.

§ 99

О извршењу буџета општинска ће управа у току првог полугођа наредне године саставити завршни рачун и изложити га за време од осам дана на општи увид, па после тога, заједно са учињеним приговорима, предложити општинском одбору који решава о одобрењу и евентуалним накнадама.

§ 100

Завршни рачун са изводом из инвентара и билансом доставља се власти надлежној за преглед општинских рачуна.

§ 101

Правилник о вођењу благајничких и рачунских књига, као и формуларе за састав прорачуна, завршног рачуна, инвентара и биланса и упуства о извршењу финансијских одредаба овог закона прописује Министар финансија у споразуму са Министром унутрашњих послова.

§ 102

Општинска предузећа не смеју по врсти и обиму прелазити економску снагу општине и сметати је у вршењу њених јавноправних задатака. Употреба

општинских завода и направа треба да је уређена правилницима на основи једнакоправности општинских становника. Повлашћења допуштају се само за сиромашне слојеве.

§ 103

Општинска привредна предузећа водиће се по трговачким начелима. Њихови приходи морају покривати расходе, с тим да дају умерену камату и одговарајућу квоту за амортизацију уложене главнице, а евентуално и вишке који ће се трошити за потребе општине. Од овога се може отетунити само код предузећа која служе јавним интересима кад се они не могу другачије задовољити.

Оснивање и правила општинских привредних предузећа одобрава на предлог бана Министар унутрашњих послова уз сагласност ресорних Министара.

§ 104

Општина може у интересу јавног реда и народног здравља местном уредбом одредити обавезну употребу општинске кланице за клање за јавни потрошак, обавезан спој на водовод и канализацију и обавезну употребу уређаја за одвод смећа и фекалија. При одређивању обавезне употребе оваквих предузећа или обавезног споја на мрежу снабдевање и другим производима или услугама које су у посредној вези са предузећем. Такве уредбе добијају обавезну снагу по одобрењу бана.

§ 105

Општински прирези и самосталне дажбине наплаћују се егзекутивно и застаревају као и државне дажбине.

§ 106

Општински одбор може, у случају нужде, одлучити да се извесне јавне радње изврше радном снагом самих становника општине.

VIII Посебни делови општина, њихова организација и надлежност.

§ 107

Старање о посебним правилима и интересима делова општине који по своме положају и величини сачињавају природне, међусобно разгранчене јединице, поверава се местном збору таквих делова и местном старешини.

Местни збор чине у бирачки списак уписани бирачи дотичног дела општине.

§ 108

Право на местни збор и местног старешину имају такви делови општина који су већ према садашњим законима имали посебно заступство, или су били до сада организовани као самосталне општине, или имају свој посебни иметак или посебне установе, без обзира на то постоје ли за управљање тим иметком нарочити органи или не. Бан може признати и другим таквим деловима право на местни збор и местног старешину по изјављеној жељи већине бирача дотичног дела и саслушању општинског одбора.

§ 109

Местни збор сазива претседник општине ради избора местног старешине и једанпут годишње ради доношења одлука о местној имовини, местним потребама, и посебним местним наметима. Осим тога, мора се сазвати, ако једна петина бирача затражи сазив збора у одређену сврху која није противна закону.

§ 110

Дан збора и његов дневни ред морају бити објављени у дотичном месту на уобичајени начин.

§ 111

Претседник општине или његов заменик руководи збором. Збор може доносити пуноважне одлуке, ако је на њему учествовала најмање једна трећина уписаних бирача. О закључцима збора саставља се записник који оверава претседник и два од збора одређена оверава.

§ 112

На местном збору се гласа јавно и на начин у дотичном месту уобичајен. Одлука се доноси већином гласова. Ако при избору старешине од више кандидата ни један не би добио апсолутну већину, извршиће се ужи избор између она два кандидата који су добили релативно највише гласова.

Против неправилности у поступку местног збора може се сваки бирач у року од осам дана жалити општинском одбору.

§ 113

Местни старешина мора имати исте услове који се по овом закону траже и за претседника општине. Његов мандат траје три године, а престаје из истих разлога из којих и одборнички мандат.

§ 114

Ако местни старешина не врши своје дужности које му наложи местни збор, или које мора вршити према постојећим прописима као местни помоћни орган претседника општине, или их не врши како то природа ствари изискује, може га местни збор, односно, на предлог претседника општине, општински одбор разрешити дужности.

§ 115

Местни старешина је местни помоћни орган претседника општине. Ако за управљање местном имовином не постоје према важећим прописима нарочити органи, управља он заједно са два од местног збора одређена бирача местном имовином према одлукама местног збора, и с њима потписује обавезе за место.

§ 116

Местни старешина је почасни орган, али по одлуци местног збора може му се признати накнада трошкова за учињене издатке и дангубу. Ова накнада пада на терет местне заједнице.

§ 117

У погледу местне имовине и посебних местних намета важе прописи главе VII и § 79 овог закона, с тим да се дотичне одлуке местног збора извршују преко општинске управе, у колико природа саме ствари не изискује непосредно извршење од местног старешине.

Буџети посебних делова прикључују се општинском буџету као његов засебни додатак.

IX Надзор државне управе

§ 118

Државна управа врши надзор над самоуправним пословима општинских самоуправних органа као и над пословима опште управе преко среског начелника.

§ 119

Срески начелник има права да присуствује седницама општинског одбора и може говорити, али нема права гласа у доношењу одлука.

§ 120

Надзорна власт може у свако време прегледати рад општинских органа и службеника и тражити потребна јој обавештења. Општинску касу и рачуне дужна је прегледати најмање једанпут годишње.

§ 121

Општинска је управа дужна доставити у року од осам дана надзорној власти препис записника сваке седнице општинског одбора. Препис записника потписује претседник и лице које врши деловојску службу.

§ 122

Надзорна ће власт у року од осам дана по пријему записника образложеним решењем, заснованим на законским прописима, задржати од извршења одлуку општинског одбора која би била противна постојећим законима и законитим наредбама власти, или којом се прекорачује делокруг општине.

Ако би надзорна власт затражила од општинске управе каква акта без којих не би могла донети одлуку, општинска је управа дужна да их одмах пошаље; у овом случају напред превиђени рок почиње тећи од дана кад затражена акта стигну надзорној власти.

Против одлуке надзорне власти има одбор право жалбе бану у року од петнаест дана. Бан има у рок од осам дана или поништити ожалбено решење или упутити акта на решење управном суду и о томе обавестити општину.

Против одлуке управног суда нема правног лека. Ако бан не упутити акта управном суду у одређеном року, или ако управни суд не донесе одлуку у року од месец дана од дана пријема акта, одлука општинског одбора постаје правноснажна.

§ 123

Ако надзорна власт нађе да је одлука општинског

одбора противна општинским интересима, предло-
жиће у року од осам дана бану да је задржи од извр-
шења. Противу решења бана о задржавању од извр-
шења општински одбор може се жалити ресорном
Министру у року од осам дана који одлуку доноси
у споразуму са Министром унутрашњих послова.
Против решења Министра нема даљег правног лека.
Ако бан, односно Министар, не донесе одлуку у року
од петнаест дана по пријему акта, одлука општинског
одбора постаје правноснажна.

§ 124

Надзорна ће власт законитим принудним сред-
ствима спречити извршење одлука општинског од-
бора које су надлежним путем оглашене као нева-
жеће, или за које није прибављено одобрење, које
се овим законом тражи.

§ 125

Ако надзорна власт опази да општина не пре-
дузима или не предузима у довољној мери оно што
изискују самоуправни задаци стављени у дужност
општини § 75, обавестиће о томе образложеним изве-
штајем бана. Бан може, ако преговори са општином
не доведу до повољног резултата одредити шта је
општина дужна предузети. Против ове одлуке оп-
штински се одбор може жалити ресорном Министру
у року од осам дана, а против одлуке Министра нема
даљег правног лека. Ако и после тога општина не
учини оно што треба, одлука ће се извршити сходно
прописима закона о општем управном поступку.

§ 126

Ако општина не изврши ни после позива надзорне
власти послове државне управе који су јој законима
и законитим наредбама стављени у дужност, може
их надзорна власт извршити на рачун општине.

§ 127

Бан може разрешити претседника општине,
чланове општинске управе, поједине општинске
одборнике или цео одбор, ако не врше уредно своје
дужности, а разрешиће их, ако се утврди да немају
услова који се траже за општинске одборнике. Ре-
шење о разрешењу у случају из тач. 4 § 27 има деј-
ство од дана појављеног случаја.

Против одлуке бана општински се одбор може
жалити управном суду у року од петнаест дана, а
против одлуке овог суда нема даљег правног лека.

§ 128

Решења и изјаве општинског одбора, општинске
управе, претседника општине или местног збора
која су штетна по важне опште државне интересе
надзорна ће власт задржати од извршења. Бан може
због оваквих решења и изјава разрешити општински
одбор, општинску управу или претседника. Против
ових одлука о задржавању, односно о разрешењу,
жалба се може изјавити у року од петнаест дана
Министру унутрашњих послова, против чије одлуке
нема даљег правног лека.

§ 129

Нови ће се избори спровести најдаље у року
од два месеца после распушта општинског одбора.

§ 130

Не могу бити бирана на првом наредном избору
лица разрешена по § 127, и лица разрешена по §
128 ако ова нису приликом дискусије и одлучивања
била противна доношењу одлуке или изјава.

§ 131

На случај распушта, а до увођења у дужност
новог општинског одбора, надзорна ће власт за вр-
шење општинских послова поставити привремену
општинску управу (§ 69 и 71) из круга бирача дотичне
општине који имају услове за одборнике.

§ 132

Надлежност привремене општинске управе по
§ 131 ограничава се на вршење текућих послова.
Она не може општину задужити, нити њено имање
отуђити, нити нове намете уводити, нити постоје-
ће повећавати, а тако исто ни сталне општинске
службенике постављати.

X Правна сретства

§ 133

Против одлуке општинског одбора може се
изјавити жалба надзорној власти.

Противу одлука претседника општине или управе
у пословима из § 75 може се у року од осам дана
ставити приговор, који може општинска управа ува-
жити или, ако га не уважи, спровести га општин-
ском одбору. Противу одлуке општинског одбора
допуштена је жалба надзорној власти.

Противу одлука претседника општине у посло-
вима из § 76 као и противу одлука по кривцама
допуштена је жалба надзорној власти.

Противу одлука општинских органа опште при-
роде (не појединачно личне) право жалбе, односно
приговора, има члан општине који налази да је
одлука противна постојећим законима и законитим
наредбама власти. Због тога што би одлука опште
природе била противна општинским интересима,
члан општине који сматра да је повређен у свом
оправданом интересу може поднети претставку коју
надзорна власт узима у обзир при примени § 123.

Одлуке опште природе објављују се на општин-
ском дому у року од три дана и остају објављене пет
дана. Рок за жалбу и за приговор из другог става
против таквих одлука тече по истеку пет дана по
дану објаве. Поред овога, одлуке опште природе
објављују се и на начин у општини уобичајен и то
у времену док траје петодневно објављивање на
општинском дому.

XI Прелазна и завршна наређења

§ 134

Прописи овога закона неће се примењивати на
градове (вароши): Бакар, Бања Лука, Бела Црква,

Београд, Бихаћ, Битољ, Бјеловар, Брод на Сави, Ваљево, Вараждин, Велика Кикинда, Велики Бечкерек, Винковци, Вировитица, Врање, Вршац, Вуковар, Дубровник, Загреб, Зајечар, Земун, Јагодина, Карловац, Копивница, Крагујевац, Крижевци, Крушевац, Лесковац, Љубљана, Марибор, Митровица, Сремска, Мостар, Ниш, Нови Сад, Осијек, Панчево, Петриња, Пећ, Подгорица, Пожаревац, Пожега, Славонска, Призрен, Прилеп, Приштина, Птуј, Сарајево, Септа, Сењ, Сисак, Скопље, Смедерево, Сомбор, Сплит, Сремски Карловци, Стара Кањига, Суботица, Сушак, Травник, Тувла, Ужице, Хвар, Цеље, Цетиње, Чаковец, Чачак, Шабац, Шибеник и Шид, за које важе досадашњи прописи.

§ 135

Досадашње општине задржавају своје име и седиште до евентуалне даље одредбе по § 10.

§ 136

Општине које немају у § 3 прописани број становника морају се спојити.

У циљу спајања затражиће надзорна власт од општина мишљења, односно предлоге, и на основу ових бан ће поднети у року од пола године свој образложени предлог Министру унутрашњих послова који о спајању одлучује. На овај начин извршене промене обавиће се у Службеним новинама.

У погледу регулисања међусобних имовинских односа важе прописи § 7.

Изузетно, постојеће општине које немају број становника прописан по § 3 могу остати самосталне по одлуци Министра унутрашњих послова.

§ 137

За време од три године после ступања овог закона на снагу одлуке по § 6 и 10 доносиће Министар унутрашњих послова уредбом.

§ 138

За извршење § 13 оставља се крајњи рок 15 година.

§ 139

Према пређашњим прописима стечено чланство општине (завичајност, припадност) остаје на снази као чланство општине док се по одредбама овога закона друго не стече.

Лица из § 15, други став, сматрају се члановима општине где им је службено седиште на дан ступања на снагу овог закона, али могу у року од шест ме-

сеци на основу своје изјаве добити чланство једне од оних општина у којој су га раније имали.

Лице чије је чланство спорно у тренутку ступања на снагу овог закона, изузетно од § 18, члан је оне општине у којој се тада затече као стално настањено.

§ 140

У рок поменут у § 16 рачуна се и време пре ступања на снагу овог закона.

§ 141

Судску надлежност општинског суда по досадашњем законодавству врши претседник општине са два члана управе. Посебне надлежности кмета врши местни старешина или члан општинске управе кога одреди општински одбор.

§ 142

Одобрени буџети по досадашњим прописима остају у важности до почетка нове буџетске године по овом закону, а по начелу дванаестине. Потребне промене вршиће се по § 96 овог закона.

§ 143

До сада важећи прописи о општинским дажбинама, као и општинске уредбе, статут, прописници и правилници уколико нису у противности са овим законом остају на снази док се не измене на начин прописан овим законом.

§ 144

Овај закон ступа на снагу 1932 године. Истим даном престају важити — са изузетком из § 133 — закони о општинама: за Србију од 5 јуна 1903, за Далмацију од 30 јула 1864, за Истру од 10 јула 1863, за Крајинску од 17 фебруара 1865, за Корунску од 15 марта 1864, за Штајерску од 2 маја 1864, закон од 12 децембра 1870 о уређењу општина и трговишта у Хрватској и Славонији која немају уређеног магистрата, XXII законски чланак од 1886 о општинама за Војводину, закон за управу градских општина у Босни и Херцеговини од 21 марта 1907, закон о управи сеоских општина у Босни и Херцеговини од 8 фебруара 1907, сви закони о избору у општинска заступства и изборни редови у појединим покрајинама, уредба од 1 новембра 1919 о преместивости општинских чиновника у Хрватској и Славонији и сви остали закони, са свима изменама и допунама, уредбе и одредбе које би биле у противности са овим законом.

